TO THE READER.

KINDLY use this book very carefully. If the book is disfigured or marked or written on while in your possession the book will have to be replaced by a new copy or paid for. In case the book be a volume of set which single volume is not available the price of the whole set will be realized.

21

SRI PRATAP COLLEGE, SRINAGAR.

LIBRARY

Class No. 891.441

Book No. M67M

Accession No. 16012

وَمِن کُلِّ قَرْیَۃٍ اَکَابِرَ مُجْرِمِیھَا

خواجہ از خونِ رگِ مزدور سازد لعلِ ناب ۔ از جفائی دہ خدایان کشتِ دہقانان خراب

انقلاب ای انقلاب (اقبالؒ)

مصنّف نے اس کتاب میں دہقانیوں کی معاشرتی پستی کے وجوہات بے نقاب کردئے ہیں۔ تاکہ ان کے اصلاح کی کوشش کیجاوے۔

16012

کتاب ھذا موسوم بہ

مُقدم نامہ

891.441
M67M
JAN 2006

بجواب

گریست نامہ

من تصنیف شاعر نامی گرامی میرزہ میر صاحب ساکن موضع بیرؤ تحصیل بڈگام

حسب فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجران کتب
مہاراج رنبیر گنجبازار۔ سرینگر کشمیر

کتبہ قاضی نظام الدین خان بیاری عفی عنہ

دین محمدی الیکٹرک پریس لاہور

بسم اللہ الرحمن الرحیم

مقدمہ نامہ کشمیری

ثنا ہا سوی ایزد ذو المنان
چھُو صانع تہُندی خالق بیچگون
کرِن از کواکب تابندٕ تہ
مسطح کرِن کیاہ یہ فرشِ تراب
اتھ از عدم سر بسر عالمین
کرِن اتھ نہ وہ درجہان آشکار
مزین کرِن وہ زالوار خور
بلاشک کرِن پیدٕ وِ آسمان
زمینس دِتن زینت از آدمی
مکرم بتکریم انسان کرِن
دِتن کس بتن طاقتا از کلام
اَڈن دِتہ نہ شاہی گدا اَڈ کرِن
اَڈن تاج نہاوِن کرِن تاجدار
ہمو منزہ چھہ کیتہ عادلان نیکخواہ
یمن عادلن دیہ عدلک ثواب
یہی عادلان کرِنہ جنت تیار
خدائی یتھ گو نہ گونن کرِن
سزاوارِ شاہی چھُو پروردگار
ہُنس کنہ وِنن کینہ طاقت چھُونہ
چھُو طاقت یتس تہ شش بٹ عیان

کرِن پیدٕ یم این زمین و زمان
معلّق کرِن آسمان بی ستون
بحکمت تتہ اندر تھون ماہ و خور
ز قدرت چھُو سجادہ بر روی آب
کرِن تن یہ قدرت یتھ بالیقین
بعالم تھون ماہ و ستارے شمار
دِتن راتس زینت ز نور قمر
ہمیشہ یمن کن چھِہ تسبیح خوان
نہان از نظر کرِنہ جن و پری
معظم بتعظیم احسان کرِن
سماعت ابصار لطف [illegible]
اَڈن دِتہ نہ دولت تہ ماہلے کرِن
اَڈن تاج بر سر چھہ تم تاجدار
چھہ کینہ ظالمان پر گناہ روسیاہ
یمن ظالمن آسہ ظلمک عذاب
یمن ظالمن کُتہ چھُو سوزندہ نار
خداوند عالم چھُو سوی ذو المنن
مسلط چھہ شاہی یتس تا شمار
مقابلتس کینہ جرأت چھُونہ
تُوی چھیرفتن خالق ذو المنان

[illegible] چھُوی ضامن رزق بندگان
[illegible] در سنگ بحر روان
[illegible] پیمبر سوزن رہنما
[illegible] علی ہتند از سما
[illegible] کردی دین و ایمان قبول
خدایا زالو ہی کُن تہ وقتوک رسول
مبرا نمی گی ز شرک و نفاق
سپدِن بر ہدایت یتن اتفاق

در نعت نبی صلی اللہ علیہ وسلم

یتن منز کرِن تہند شہ مرسلین
رسول خدا سرور مومنین
[illegible] اعظم محمد [illegible]
قریشی نسب ہاشمی [illegible] حبیب
چھُو [illegible] نعت [illegible] امور
چھُو [illegible] مدنی سوی خیر البشر
شفیع [illegible] یوم الجزا
رفیق امت [illegible]
[illegible]
امام الہدی قدوۂ مرسلین
[illegible] تعریف [illegible] بیشمار
[illegible] از کردگار

چو طوبی چھو کیاہ قد بالا تسند
سو روی مبارک چھو شمس الضحیٰ
سو چھوی درۃ التاج پیغمبرن
تسند باعثہ کرنہ عالم ظہور
کرن گرد نعلین تسند عرش پاک
تسند ڈیڈبان خاصہ روح الامین
چھو پیغمبرن شوبت سعی مصطفےٰ
ہمتس پیٹ کرن خاصہ قرآن نزول
چھو پیغمبراہ تہنو دویم کا نہ چھو
رضا مند امسی چھو پروردگار
درود و سلام و تحیا تہنا
بیہ تمتندن اہل بیتن تمام
صحابن بیہ یارن سربسر

چو شمس الضحیٰ خدّ اعلیٰ تسند
سو خوی مبارک چھو بدر الدجیٰ
مفخر سو چھوی سارنی عالمن
سو مقصود چھوی از خدای غفور
معظّم کرن سوی زافلاک و خاک
مشرّف سو چھوی از جہان آفرین
تسند لوب چھوی غاس انہ صفا
زدنیا سین عیب کفر و جہول
شفیقاہ دویم کا نہ اکھ تہنو چھو
یہوی دردو عالم چھو مقصود کار
بتن بر محمد امام الھدیٰ
بیہ آل نبی تا بیوم القیام
یتن سوی درودہ شام و سحر

تباہ کاری ہیبو دویم کا نہ چھپو نہ
گنہگاری ہیبو دویم کا نہ چھپو نہ
بلا شک نہ چھوک بڈ غفور و رحیم
مہ ہیبو مذ بناہ کا نہ چھپو نہ ابکریم
قسم چھوی ز احمد شہ انبیاء
قسم چھوی ز قرآن چھو نور ہدا
قسم چھوی یا آن چاریار کبار
قسم چھوی بحسنین دو گلعذار
مہ بخشم ہمہ جرمہای کبیر
ہیبیم گناہان چھ بیابانی صغیر
پذیرا نہ کر توبہ بیا نو این تمامان
رحیم از شیاطین واز شر شان
بامید امت نہ کن مرزہ میر
حفاظت کرس ایخدای کبیر

سبب تالیف رسالہ ہذا

وتن آہسہ بیہ نا مکوی مردمان
بنرد ار نامہ کرن گرتہ ہوییان
گوارا مراد کن کرو منہ دلن
دیوم کیاہ چھو حاصل نتہ کیا ذہ دن
کرن بیگناہ کینہ منہ نام بد
سو گو کار شیطان چھوس دز بد

فی التوصیف خلفای اربعہ علیہم الرحمۃ

خصوصا بر آن چاریار کبار
دویم شاہ فاروق عادل نشان
ترییم شاہ عثمان کان حیا
چہارم علی شاہ دلدل سوار
آکھی بیہ چھوس وسیلہ انن
بو چھوس عاصیاہ روسیاہ خوار وار
مہ اعمال بد نیت کھٹمت لسبر
بو چھوس عاصیاہ تیوت چھونہ کانہ اکھ
مہ بچشوم بیاکس رسول خدا

سو صدیق اکبر تسند یار غار
زمعمار عدلش چھو تازہ جہان
جمع تمم کرن سوی کلام خدا
چھو تس شیر حق حامل ذوالفقار
مہ پیٹ رحم کر بار آن پنجتن
خرابی شب و روز بیابانی چھ کار
کلان تر زکوہا چھ ہتم سربسر
شب و روز مشغول چھوس در گناہ
چھوس بس سرور خاصہ یوم الجزا

پر کار زراعت کرڻ ڇهي اسي
پر بار نقاصنت ٿولن پاڻي اسي
علاوه ازان ساڻو گنهزدن
پنجم ساڻو گنهزدن ڇپر بد
نمي وقته و عده كرم باحسان نزدوي حمد
اگر زنده ٿهاوم خداي جهان
ديهم بڌ سو توفيق وتهن اندر
نمبردار نامه وٽن سرسر
حمد ڇهوس كرن سوي آن ذوالكرام
نمبردار نامه كرم اختتام
وليكن كرن عاقلن ڇهوس سوال
خردمنديم تيز اندر مقال
نمي نكته چين پيه ڇه باريك بين
پهنده آسر دعوى در عاقلين
وڇهن پيد درين قصه سهو و خطا
كرن رحم تت پيٽ بلطف و عطا
مركب ڇهو انسان زجرم و قصور
مبرا ڇهو حق غلا از قطور
نصيحت كرم مقدمن خاص و عام
ولي عاقلن ٿشن ڇهو بدلي كلام
اڇهي كرم عفو جرم و قصور
ڇهوم ازجمه سهو نقص و فتور

تيڇهي پاٺه گو مد تهاه اٿ اندر
پر كينزاه پهندوي وٽن مردمان
رهه پانس ڇهن زياده كر هم ستم
ولي آسو نه تيوت اٿ كرن خيال
دوهاك هنيو آسو كرده اكه
نمبرداره سنهٽ اس آسوم سويا
اكس جايه رودس متن منزخموش
زباها كرك تيز اندر كلام
كرك كياه غروراته تقرير ها
مه آي ختم غرورس اندر در نظر
نه مهراج تهاوك نه حكا جها
وڇهم مد ديون اك اكس باهمين
په ڇهيو طايفاه اك سينه بنام
اس گرڇه دستاره پيزار دن
هسي زاه گرڇهنه كرن بل هنو
مين رحم گو ظلم پانس كرن
مين رحم گو ظلم پانس كرن
تيڇهي پاٺه تقرير هالي كران
مه بيله بوز اندري ددس از غضب
ديوم ياالهي ته ڇهوك دستگير
زهر طايفه اس پهن كم نظر
خصوصاً مي ميرساني تمام
اگر بوزهو اصلسي كن گرتهين
يين واتهي شكر ساتوي كرن

بو آسوس وي دين تجربه مختصر
وڇهيم ده حصه زياده دآبنيان
تيوت اته واتوك برنج اتم
په قصه وٽن آسو امر محال
اكس جانه واس پكاني زداه
نمكت آس يم جمع تته بيشمار
كله بن كنوي ته متن كن مه گوش
دلايل ونك ازهمه خاص و عام
ونك اجگون كيبت لفا تها
ديوم ياالهي ته ڇهوك چاره گر
ڇه گته جاي عيبتن هنزي زان هوا
ڇهوكس گر پوست كمذات ته كمترين
يين كن وڇهن گرڇهنه زاه ڇهو حرام
فضيحت بهروقت امسي كرن
دله تنه بهراته جلدي يتو
مين مولني گرڇه واره دروٽ دين
مين مولني واره گرڇه دروٽ دين
منگن آسو شيطان ته بوزت امان
زاڻوس ڇهوس ما وه زاپان بليب
اسي پرت اكهانك ڇهي زان حقير
سبب كياه ڇهو امكوي ايداد گر
مين بنشس ڇه موٺي ذكر خاص و عام
اسي واتهينه فضيحت كرن
مين واتهي اسه كترزتو منگن

چھ امید نی مرزہ میرن دلس | اکرم جل خدا و نکش مشکلس

شکوہ فغان بسوی آسمان از ظلم و ستم نمبرداران

ولوگرسیت بایو ایو سر بسر | رایون پتہ اکس اس چھ نک دِ نظر
ولوگرسیت بایو سمہو خاص و عام | وچھوس سینہ سوزان بسو نہ کلام
ولوگرسیت بایو ہمو خاص و عام | وچھوس سینہ سوزان بونہ کلام
ولوگرسیت بایو کرو کیا اسی | پتھر ہمتین اس چھ از بیکسی
ولوگرسیت بایو چھ یتہ اس حقیر | ولیکن خدا اسانو بڈ تہ کبیر
چھو بر خود دیون فوقیت ہر اکہ | بظاہر متن نش چھ اسن پر گناہ
اگرچہ اسی چھی گناہ عظیم | بلاشک خدا اسانو ماتن کریم
تا سقف ازین زیادہ تر چھوم گرڈھان | ز دولاب این گنبد آسمان
ہتو آسمانو یہوی چھا دوا | بجای محبت کرن چھوک جفا
ہتو آسمانو ژہ گو بینا کمن | کہمت کتھگلن اس چھ رنج و محن
ہتو آسمانو یہ کیاہ چھوک کرن | بجائی شکر ٹھونہ چھوک دیون
ہتو آسمانو کرت کیا یہ کار | ہتوت رعیسے تل ژہ لیل و نہار
کہ اجر زخ چھا چان این کجروی | کرت گرگنی لقمہ اس سر سری
ستمگر ژہ ہیوکا نہ بہونہ لا کلام | دتت کھن اسی امہ ہیونن تمام
جما تھاہ ز انسان چون گرگسار | چون خون ہانوی چھ لیل و نہار
چھ در جلد انسان تمی خوک کار | کرن عاس کیا چھ تم ناد و مار
نمبردار قوماہ چھوگومت تیار | چھ زن نسل شیطان بد روزگار
نمبردار قوماہ چھوگومت عیان | چھ زن نسل شیطان تمی بد نشان
بنیامت بلی میرسانی تمام | چھ کرز دم صفت جملہ ہم خاص و عام
یہند خوی چھوی پرنہ زہر ہلال | یہند بوی چھی ٹھونہ پر کمال
یہندوی چھوی پر ز جبین غمناک | یہندہ شیوہ سیلتن گرڈھن سینہ چاک

نظر چھی یہنزی سراسر فطور
خدا کرہین نش ژہ ڈل نہ دور
کرن رعیت مسکینس پٹ بکوپ
گھی لیکہ ژارن گھی زد و کوپ
گرڈھک کینہ بدکینہ ہندوی دلس
سو کینہ ژلینہ ہین بد نس
کہ یتو تام ہن نہ متس انتقام
چھو مارسیہ ٹوپ دس و فن کام
عداوت کرن تس ہٹھن بیشمار
کرن پالسی تس پٹھن ہرکار
وچھن دون زن بد گرڈھن اتفاق
تہ ڈیشت گرڈھن چھوک دل شاق
گرڈھن چھوک تہ ناخوش ہین بد گن
نفاقاہ تہ ناگہ متن دون کرن
چھ خنزیر زن نسل دیو لعین
یہند سینہ پر چھی ز حسد و کین
شرارت ہین زن حرارت دلن
ہما مکر کوی شیوہ چھوک احمقن
رعونت پہوہنی اندر زیادہ تر
خرابات بد دوی تہ بد سیر
سلام یدوی نکا نہ کرک اداب
وعلیک و یس کرن تہ بلب

کرن عجز و زاری و دن نزار
پیٹھس خدا ینزہ در رحم و غفار
پیہ بوزت نمبردار یا بہ بجو
کڈن چھی غریبس بچھن لیں خروش
دین چھی لسن کیا زہ چھینا خبر
کری ون نمبردار زیر و زبر
تغافل کرتکیا زہ رود کہنہ ہان
زہ نقصان وانی تہ چھوی خوف جان
پیہ بوزت اژن لرزہ مسکینسے
غریبن تہ بیہ خاصہ نادارسی
پیہ گو حال بالو پیہ ہند خانہ در
نمبردارہ سند آسہ کیا ون قہر
توتن لوٹپا نسر پیہ مسکین غوا
نمبردار بابہ کرن زیر پا
تون شور و دوک کرن التجا
غریبس پھٹن کر زہ رحم و عطا
بیہ آنہ زبور کرہ نمہ پذیر
مہ نس مقدس نش سپن دستگیر
پیہ بوزت سہ بالو پیہ وہ در زمان
دلاسا مدارا کرن چھس عیان
دین چھی ہتش و فنہ زہ گرزہ و تکنس
پیتون پان نیکن مہ نا و مقدس

دین چھی کھوڈت بیم کرن چھی سلام
کری پیش سلامی بحنسل تہ آبا
جھنم چھو منسی گژہن بر عذاب
بہندن گرن منز چھ بیم ڈوم زال
توی چھی کرن بیم بیہ ظلم و ستم
مثالہ چھ مشہور اندر جہان
بیہ چھ حدیث رسول کریم
زنش تھاو مضمون امیوک باخضوع
اگر آسہن بیم شریف النسب
یمن ڈومہ لسن نہ اجلا فنی
خدا تھاوتک عذاب الیم
کھوژن کیا زہ چھوک مرزہ نمبرزن شان

تکبر گژہن زیادہ چھوک زان کلام
تمس ہیو بخیلاہ چھونہ کانہ اکھاہ
بیہ قہر حق چھیوسن روز حساب
زنانن تمی خاصہ چھک گرہ وال
بیہ چھکنے یاہا کثیف آدم
تمس نار سند آسہ نازی عیان
زہ پر کل شی یلا ترس و بیم
کرن پرنت شیا اصلیسے کن رجوع
زبان آسہ کتہ چھنین پر غضب
ستمگار بد روی بد خوبنی
پریشان خاطر بہ رنج عظیم
زہ چھوی لسن خداوند ہردو جہان

رفتن زمینداران برائی کردن عمل زراعت نمبردار و غیر حاضری یک کس ازانی دہقانیان

قضاہ اک وُنے ای بردرزہ بونہ
زراعت کرن چھی یمی بدلگام
زمین خوفسارن نیون سعی لعین
بیک پیش نہ لس کرچھ زہ ہندان علاج
مہنزن جبلہ کیتراہ تلف چھس کرن
تلن چوزہ مرغسے چھی بدبت
گژہن چھی نمبردارہ بابہ نشن
سفارش نمبردارسی لتس مہ کر
ہمہ اسمہ ہنن کام لوہ سخت تمہ

پیہ بوزت یکدم گژھی سینہ سوز
کرن چھوی تہ آسن اسی پٹ تمام
کرن کم زر انوک اسی بالیقین
برائی تدارک نہ روی رواج
نتہ زانو بر و نہٹی نمی احمقن
گمت رعیسے تل سو مسکین شکست
کرن عجز و زاری چھو منسی نشن
تمسند خوفہ سیتن لسن تام ہر
بوموکلاسنہ کامہ تس چھوم خطر

کُری کابِلن تس نِش یِہ آشکار
گمان چھو منہ گوڈہ نانہ میانی بوزِن
ژٕہ کرٕمُت سٹھاہ چھوی یِہ جرم عظیم
کُنس کرِزٕ تہٕ ہیتھو نہ بیہ زانہ گرک
سفارش کرِ بہٕ ژٕہ بارٕ دگر
یہ بوزِتھ گژھِہ تس دِلس منز گُمان
دِتھن تہ کرن تہٕ کھوٚن دوٚن تس چھو
مہ تہاوز بر احسان ناز نِندہ گی
سہ بانوی ژٕہ چھس نٕ لاسا کرن
بلہ زن یون چھوی سو دیو لعین
ژٕہ وٚن اتہ دوہس سانو ماکا تھنہ
یہ بوزِتھ نٕ نانہ دِین چھس کمال
رٹِتھ کھور مہ گو ناوٕ دٕن زار زار
مہ کرمس سٹھاہ بوٚرہ قہر و غضب
ہتس چھوی دلس منز سٹھاہ کینہ جاے
سو ترادِ بِنہ ہرگز کرِی اَت بدل
ژٕہ تُوٚب نکوی چارہ چھو بو بتی
بلہ زن گیس نٕ بادہ قہرس اندر
نگر جالسی رعیتی تل انوم
بیہ چھوس کو کر پوت پتہٕ امتون
یہ بوزِتھ نمبردار گو شادمان
یہ مطلب بہن گژھ آخر کڈن
اگر زن زرٕ انس نکھہ جانور
بلہ زن چکٕ ا دٕہ کا نہ چارٕ پا

کرس چانہ یا پتہٕ سٹھاہ زادہ یار
گژھ ہو منہ مہ سوی چانہ بدلہ دِگن
یہ وتنہ نمبردادہ سندہ کتھہ بیم
اَدٕ کر نمبردارسی نش بچک
حذر کر حذر کر حذر کر حذر
یہ بانوی دٕ مہ گیم مہربان
ژٕہ کٹ میانو غصہ زدل مقدس
شو ربوسان چانی کری بندگی
دلاسا کرتھ چھس نٕ خانہ کڈن
زنانہ دِیِن چھوی کہ ابہ جبین
اگر آد کا نہ تنہ دوی حال باو
بہوی آسو آمُت نہ کرِم سوال
بصد عجز و زاری بصد انکسار
کہوڈ کنا نمبردارسی لعجب
گمُت چھو تتہٕ میانوی کملن نہ مانو
ہتس دبیسے تام آسی دِوَل
ژٕہ آخرامی جیلہ نیرن بتی
کرن تہندہ مہ ہنگمہ وُن یادہ تہٕ
مہ دل نرم گو تس لاسا کرِم
ذمہ چھو سو زنو ربیہ ہیتو ہتن
زنانے دِین آزہ زٕی ئی کرٕ ان
اُرس گرِ نتیس گژھ پیزار دِن
بہکتے پیکتے جگر زن تبر
کرن مادہ ہمتی زجر و جفا

مہ چھوی وارہ وچھومت یہ حال خراب
کرن کتھکین چار وانن عذاب
اکس مقدمس ژٕ اس صحنس اندر
بدست اندرون تس وچھوم جانور
وچھو منہ ہتس کُن مار خوف جان
کو کر سو یا سوی پلنگ نا زبان
بیکدم زوٚن نٕ دتی بر زمین
سپن میٹھ دٕ اتھ ہتس با یقین
یہ گو مہ سوی حال اندر نظر
نہ ڈیشت دِلس گوم زیر و زبر
دیوم تس یہ کیا گوی گرت کیا کار
دیوم تو دٕہ طم ژٕ ہو یہ کر زینہار
بہن گریتہ ہرن گژھی بہن
نکو کپٹہ ہتن گژھ سادان کرن
بیا بیہ نو اسو زامُت تُوی گو ہلاک
نظر کرژہ وُن کھتو چھو بیم پاک
نظر کرژہ بلنی چھو یاد رحم و عار
یہ گو حال مرغان مرشس آشکار
کجا وُن بکہ اَہ دِن سہ آدمی
ہتن کیاہ کری سوی لعین بدی
یقین چھوم چھ خنزیر کردی لعین
چھ از نسل شیطان دیو لعین

Library Sri Pratap College, Srinagar.

كهوڙن ڇو نه كهنه از خداي قهار
كجا ياد آسك سو نار قهار

بروز قيامت خداي كريم
كرك سوختنه در عذاب اليم

كركنه شفاعت رسول خدا
پريشان آهن بيوم الجزا

الهي بپاس رسول كريم
ٿهون مرزه مير بر ره مستقيم

در بيان اغوا شدن زميندار و خراب شدن او از مكر نمبردار

گنهن بد وني كينه ٿي بدگمان
نمن پوشنس ٿي لبن نه امان

ادو ڇهي متس كتر كرن انتظام
همو كنهكلن دشمنن دس انتقام

كرن واٽ ڇهي ٿو دري سيلت چور
دين ٿو وري ٿي دمي خاصه كور

نه منت ٿه تهاو عمر ٿهاوم غلام
زن و بچه هن ڇهوس بو جانوي خدام

فلاني مه ڇهوم دشمن كينه خواه
نسنا دوي لس و هم ڇهوم داي ه

فرن كله از امر من هر زمان
خيالس اندر ڇهوسنه رستم ايوان

كرن رعب ڇهوم سانه سانه ٿهاه
ڇهونه زاه نه مان سو مياني كنهاه

الكهت ڇهوم نصيحت كرن بي شمار
نهن و قرميانوي ڇهوين و نهار

بين گر بيتن ڇهوم سو طاغي كرن
نمتن ميانه دعيه رتشن ڇهوي ڀرن

يهوي ڇهوم دس غم مپت ڇهوس شتاب
نگن ڇهوم امي رنجه اي كامياب

امس گر نه بيد انديشان ٿهاه
بيه نقد و جنسي رنج كيا كهفاه

فلان جا بيه ڇهوي لتن صندوقا اندر
سو ڇهوي پر زپوشاك و زيور دگر

مس كياچه منس گره امير دكار
زد يگ و پتيله سما و ار بار

قسمو ارته ٿودته طشت ها
زمچمه ته سر پوش ها پر بها

لگي يار ڇهوكن ميانه جا نك رفيق
بيه ڇهوك ٿه مياني عيا الكب شفيق

حرامي ڇهو بوزن نه گوشو تمام
بيه كينترا ه دن تس ڇهوي بدلگام

ڇهونه جاده تس كهنه لگن زبان كلام
هون ذمه بر خود سو كار حرام

رفيقس گرهت ڇهوي اهن مي لعين
نمبرداري موقه ڇهمپت ز كين

گرٿهن ڇهوي نمبردار هٿ سربسر
پسند ڇهوس مگان بدي در نظر
هون ڇهوك سو موقه اٿين تم اندر
پهون ڇهن بيه كينترا ڇهوس خانه در
ٿهون پهسته نان شيئوك نشان
كه گويا ڇهو مفلس هن دو زمان
ان ڇهي نه در خانه آن لعين
كه يعني نمبردار بد ره كمين
ٿهون ڇهي متس پيش كش سربسر
نه ڈيشت گرٿهن خوش سي بسر
دين ڇهوس سو ٿو در گوكهمي ٿي پڇا
كرن تو ره بد روي ڇهوس مرحبا
بوكر تهس ٿه خوش شاد هتوني خدا
بتن بال و بچه مياني ٿي پٽ فدا
بوام گربيت آسوس ٿهاه لمبت
پين كن ز دق ڇهوس بو ام گا لمت
ٿه كرهتس رهاه از دم اته د ها
بيه ناگه ميين مبتلا در بلا
سو احسان نتهاوت مه عمر تمام
نته گربيت مه ڈله هن ن تمام
سه احسان نتهاوت مه عمر تمام
نته گربيت مه ڈله هن ن ذدام

ایون چھس سہ بانوی ؤ ہ کو رسان
دیون فش بیہ دوگ چھین کھور تس
دپن چھس اگر زن ژہ بخشی یہ کور
کنیزاہ بو چھس چاپان خدمتگذار
ژہ میانن ہمن ہولنی مز برت
نگر خوف ؤ نہ چھوم ایون در نظر
مکانہ بیہ کوٹھ چھ لتن ؤ نہ بچ
ژہ چھوی پو احسان کرمت مہ
سوخانہ نہ کٹھا ، بکدم ژہ زال
بیٹھے پاٹھ ژ ورس چھ غیرت انن
ون چھس کنس تل گژھت اک کھفا
بوقت ضرورت اسی چھی تیار
بہ بوزت چھو غیرت گژھن تس زیاد
گژھن چھوی سوز دنگمر بدم
مکانس بلہ نار کوی شعلہ پیو
چھ نیرن نبر اہل خانہ تمام
گژھن جمع دہقانیان سر بسر
سوزن دلاو رچھو داپس ایون
وچھین بام بانوی تسی ایوان
ایون بر وٹھ چھس ٹن دیغل
بوہز ہتس ژ ل چھوک ژ میانوی عزیز
نمبردار گومت چھو وکن نبر
دماہ بہہ مہ ستین ژہ کر عیش و ناز
بیٹھے پاٹھ اد ہ چھی تس تا دوام

تس ژ ورسی اندی اندی گن گرن
دلاسا مدارا کرن کیا تس
چھو نہ چانہ احسانہ لثہ تنھ دور
مہ کیا شرم چھم نہ مہ کیا چھوم تہ عار
مہ پیٹھ کیز غمخوار یار ز کرت
ؤ نہ چھوی تنگول خام سوزس اندر
ایون در نظر پیو نہ ؤ نہ کنھہ زیا
مگر میانو دعوی چھو ؤ نہ اک ژ پٹ
بلاشک گژھی سوی ادہ پایمال
بیہ کیت بر مہا چھ تسی دیون
بو نہ کو ر میانی ژہ پٹ نیکھو اہ
وہ چھوی پیشتر ژی ہین اختیار
بیکدم چھو نیرن برای مراد
دیون نار تت خانسے یک قلم
کو چھ سان ہارک شر رنیز گو
تولن شور و فریاد تم خاص و عام
بیہ آن نمبردار مردود تم
نمبر دار بایہ لثہ چھوی ہین
بیہ چھی وچھن تار سوزان دمان
کرن بوسہ دپس دپن چھس ژ بہل
ہین کو رنت چھس لچ چانی کنیز
ہین نارہ وان لثہ بہ خیر
چھو وصلکی پیالہ ازیں بنا نہ
وہ دو دگر لوستنیہ ہگن انتد کیا کلام

یہ زن کرن سو رمنی گرس
چھو نہ کنھنتر روزان تس یکس
چھ آسان گمت جمع ساری سکان
دپن اک اکس چھی یہم کر دکان
اندر چھوی اتن کر یوست دراآن زوال
وچھن ژور ہ پیو مت تیہ مال و منال
زیادہ تس عشق گژھن بعد از آن
دپن ہی خدایا یہ کیا گو دکان
یہ کم کرخرابی درین خانمان
یہ کم کرخرابی درین دیگران
دریغا سو ایوان وکیوان کجا
دریغا یہ کم رایگان دتو قنا
دریغا می طاق و درہا تمام
دریغا سو سقف و دریغا سو بام
دریغا سو کٹھار میانوی کجا
دریغا سو شالی تہ تکی کجا
دریغا سو پوشاک و زیور کجا
دریغا تم اسپان عادی کجا
دریغا کچی میانو رمہ و بقر
یہ کم دتو بقعر عدم از قہر
خدایا تس کرتیوی حال بد
یمی او اسی پٹ یہ چھو دوزید

اِن دور زمان ڇهوي سو لاچار ٿي
غريبن لئين بيانئي با بتي
ڪرن ٿو دوکو باه هِن بيشمار
هِمت باهِس منز هند گر بار
گهي از شکنجه ڪرن ڇهڪ عذاب
پيون ڇهوي سو قر بر درين ناب
ته دہشت ڇهه گاهي دلن زار زار
نهائي ايون مقدمن بيشمار
گرهن خوف جائل هِن تمام
ڪرن عاجزي بيان تس ڪن سلام
جهن باپه ڪهيه بيان ڇهوڪ اين خيال
ڪہ وکيام هوباوه اندر وبال
اڑائي برس ٿل هن ٹ نٹي
نمبردار سنده لرزه اندري فتي
اِن ڇهوي هِس دهشت سي يقين
ڏين ڇهوڪ هنو گرهيست بهين
مه کرمو توهي خير بيا دبار
ڇهونه باد زان توهي زيهار
وڇهو ونکس پهين ني دريلا
توئي آهِن ڇهيه ڇهو ڊ ٹي
پهنيراه کريو خوش کريو ياهين
مه ٿهاڻو وجدائي خدمت ڪهين

نمبردار ڇهوي برنهڻ ڪن تِن اِن
به گومت زه ڇهو بينه مه گومت دلس
قباس لائند ڇهوم ڇهو ڪسنديه ڪار
يه گاماه ڇهو گومت خراب تباه
يه گاماه ڇهو گومت تباه وخراب
ڪرن ڈوري راسدار تي تمام
زنانه چاتي ته ڇهيم زن بنشه
~~زنانه ڇهه چاتي ته ڇهيم زن بنه~~
غمس منزمه مرکهه مه کهه خوف ڈر
زه ڪرتي هِتي ازکري مي پگاه
زه يڪ ساتو سوي ڇهوي پين گره بار
ڇهونس گرهيستس سي يورٹ هون
رايون ٿهانه بهت ٿهانه دار زمان
نمبردار بروتهي ڇهونيرن برزود
اِن نادِنت گرهيستس دے زمان
ڏين ٿهانه دارس يه آسو مالدار
حويلي ڪهاره بيه زاکو هس
تو آسوس هين باوزان رفيق
يه سکه اس گونه گومت مه ڇهوم
ڇهه ينه وارباه ڈوري راسدار
اس لعنتيس ڦه کياه آو داو
يه وڇهنه هيندوي لس تس ڇهو لباس
ڇهو لاگت اس گرهيستس موج ب
سو ڇهوي شب سي پٹ بيانه هون

ڏين گرهيستس ايدل جان من
يهي ڈي ڪري وڇهه خدا ڪيا ڪرس
رپورٹ زه ڪرون اِن ٿهانه دار
نه دکه زپيران وهم شيخ وشاب
ڪه ومه زپيران وهم از شباب
زه وڇهه ڪهٽکن ون همک انتقام
يهي جانه کوره تمي ميانه ڇهه
~~يهي جانه کوره تمي ميانه ڇهه~~
سو دشمن مه ڇهوم جانو اندر نظر
ڪرن از نه بيخ فرد اتباه
اکي دو زنه سارن لگه ينه يه نار
پين مهر لاگت ڇهو ٿهانس ديوان
پکن غارٿهاه همت ڇهه باددمان
ڏين ٿهانه دارس ڇهو گفت وشنود
نمبردار خنزيه ڇهوک بب نبان
نقب ڦي ٿهر ته نيوهس سراسرزدار
مولهه مونجه يکبار کل گالوهس
بلاشک هوي آسو ميانوي شفيق
يه تاون اس هيونه هيوت مه ڇهوم
بليس کر خرابي هنو آشکار
بسنه ڪينه ڇهوس وڇهينه تس ڪيا بنياد
ڇو صيد شڪاري هتند موقه آس
ته زانن نه ڪهنه پا ٹھ دلو مس دي مه
بهند خارجي لعنتي ڇهيس ون

بہ بوزت کرن جہیں تتی نرارہ پار
ٹہ چھوک سیانو مولی تہ اس چھی علام
سمند دلاہ چانو اس مثل جوی
سو کس ست کلہ آہ اسہ منز عیان
منگن اس چھہ ہر وقت چانوی نجر
دپن چھوک سو خنز بہ واپس جواب
چھو گامس اندر واتو مت شعلہ نار
اس ہرہ ستز واز شہرت اسی
غرور اندر آسو کیا بد مقال
اہنغ بہ کرہ ہی خدائی جہان
اس گو یہ بہتر اسی گو نہ جان
وہ ونتو گرہ وکیاہ بیکو چارہ اس
سو تدبیر کرتو برائی ثواب
بلا باہ چھہ گامس اندر واتمژ
بہ بوزت زمیندار جہیں ہئی ون
ونک اپنہ تنت پٹ کو اس عمل
چھوزان بلہ سوی خبیث لئیم
دپن ہوک کر بہ چھہ لسی دہ ڈیل
جمع گل چھہ تمہ روپیہ ہنت گژھان
وہ رودیم چھہ ملزم کرہ وکیا منت
مگر موکلی گژہ اسی زین بلا
بہ بوزت زمیندار نیرن نیبر
اسی اچھینہ کنہ چھی امس بڈ صفت
چھہ آسن اڈی ڈکرتہ سیٹھی رقم

خدا راوہ اسی ژہ سیانو رحم و عار
اسی بد نمکت چھی ژہ چھوک نیکنام
خدا تھاوتی شوب تہ آبروی
سو کرہ ہی حقارت ژہ پٹ انیز مان
بہ چانو سایہ پوشن اسی بی ضرر
ہتو ہرہ مبانیو گمت چھو خراب
بہ کنپاٹھ ژہ ہورا وتون وقت کار
امس آس زحمت تہ واژیو اسی
سو مہراج آسو ستہ اندر خیال
زنخوت امس بینہ ڈونکول ووڈان
سپن ناحقہ اسہ ہٹن اپن وکان
یمی ناہ سپتن گژھ ہو مارہ امس
یمی سیت گژہ دور رنج و عذاب
اسی پٹ ہی ہگیاہ واترمژ
ژہ مختار چھوک تہ بہ نہ انک تہ ون
ہکو نہ کرت حکمسے ژاہ بدل
لگم زالس اندر سراسر زہیم
ہوی فیصلہ میانو چھوبی خلل
یمی تھانہ دار صاحبس ڈن پیوان
بہ کینزاہ گژہ مگ غش تہ پانی کرن
غمس منز بو چھوس گومتن مبتلا
کرن مرحبا مقدمس پٹ تہ بر
چھو اقبالمند صاحب مال و بخت
چھہ لعضی کرن شود گو ہئی ستم

بہ فرماو ونک میر دہقانی
جمع کر تہ ساروی زمینداری
بلہ زن کرن جمع تمہ مبلغات
حوالہ کران مقدمس کنہ ووات
دپن جھوک سو بد خوی چھو منز خیال
پولیس دیٹنہ علی گل حال
چھو کیاہ افسر تھانہ بیں ہونا کہ
زبیت گژھن تہ وچھنت سپیہ چھک
سفارش اتن ون فلان نامور
کہ شاید رہائی لیو زین خطر
ونت ہی سوی خانہ چھوڑ گژھن
اسانی اڈن تہ زنانے دپن
ہمتے دھٹنہ کو تاہ مہ انو می رقم
خداین اہی پٹ کرن کیا کرم
فہ اک سپن دشمن کینہ خواہ
دوم دعیب گو پینڈ میانوی سٹہ
ترٹم کر ہوی ذات پاکن سبب
گمت چھوم مہ دل خوش کہ اکھ نش لعب
صنند وس اندر تھاو ونیہ ہم
گرو خرچ پاکن لعیش وتہ آرام
دپن پلہ دہ جہس وی دن زشت فام
پولیس چھو بادن کراہی انکام

پولیس آو ہیٛ پٹھ سٕہاہ خوار خوار
دپن چھی چھ یمہ ہفتے زبرکار
یہ ڈیمانٹ مارہ گژھو سر بسر
مُرو فیہ خانس اندر زین صرر
یہ بوزت تمی مرد مسکینسان
بڈن چھی یدریای غم بیگمان
اژن لرزہ چھی بام بوزن یہ قال
کلامہ تٕھند پُر زہر ہلال
بیہ چھس کرائی سٕہاہ عاجزی
ژہ چھوک ساتو بب اس چھ چانی بچی
زدیمانٹ اس مارہ گیمت تمام
چھونہ طاقت ہفتہ ای نیکنام
ژہ کر تژہ کتھاہ بہر پروردگار
رہائی بو یتھو ازین اضطرار
نہ کر پنہ الغرض تژی خوش گژھی
بیس اتھ دِن ساتو نی یوبزی
بیہ آدمی خوارہ سوی یدگام
یہ زانت چھو پی وکتس اس یہ دام
مہ بو یت موقہ نی خوش گژھم نی گرہ
ییس بہرنی دمہ ون کنو دژہ
وتن چھوک ستمگار بید روزگار
بو ونہ تہانہ دارس تہند حال زار

دپن چھوس نمبردار کو رے گروس
ژہ روز خوش نہ خورم نمبرگا ہنہ غم
بو افسوس چھوس اتہ اندری گران
دپن اُتہ چھہ رشوہ یہ کرتم حرام
زخانہ چھو نیرن اَدِ بازگشت
وِن لس چھو گیمت چھ کامی خراب
ییمن چھو نہ نان شبوک اعتبار
چھ مقروض کانہ چھو کنہ پنس ژرن
وہیم رود ملزم مہتن کیا کرو
پولیسہ بوزت تن چھوس جواب
شہادت نظر دیدہ ید آسہ ہن
مہ تفتیش کرینہ طرفہ سٕہاہ
دمکہ کوٹن چالانہ بے اعتبار
کرِو صلح میٹی ابا ہمدگر
پولیسہ دپن چھوس ژہ چھوی اختیار
یہ بوزت سوگر گسیا درزمان
سپن خون نو شی ہیٹن سوی تیار
دِتن ملزمن کُن یہ روئی فریب
مہ سپنن کرورو گشے بارہا
وچھن یدچھ لس آدمی خوار سی
زِتفتیش گومت مہتہ ناز و مار
ڑتن پای مُتند کرن نہ اد و پار
بپاس نبی و بپاس قرآن
دپن چھو کا گرزن اتھس منز خدا

گدن لس یمی رو پیہ اس دمُوس
خداین یمی روپیہ می سوز نم
یہ ہن اُکر خداین منع در قرآن
دپن سوی چھو دتو نخم خداین تمام
وِن لس پولیس ہمہ سرگذشت
کونہ چھک نبن کدمڑن لیجواب
چھہ افلاکس اندگمت زار وزار
سِنن یوت چھو کنہ نمک کا پچن
ثبوتا ییمن پٹ چھو نہ کیاہ کرو
وِن چالو ساروی بروئی صواب
اَدہ جرمس اندرییمی ما ہہن
ییمن نشس نشانی چھنہ کانہ کتھاہ
ژہ وَن یہ ای دم یتہ اندرقن کار
ژہ کر چای پیالہ ہیوک مختصر
گرک ئی تہ می پٹ چھو منظور کار
اژن ملزمن نشس چھو در قید جان
چھہ اسی دپن بد دہن گرگسار
تو ہی میبا تہ بوزو نہ زاہ العجیب
یہوی چھو سزاون ازان کارہا
زہیت اژن لرزہ چھوک پانسے
مَتس ڈیشتھن زیادہ گی خستہ کار
بپاس خدا سانو ابنی ژہ عار
اسی پٹ ژہ کر رحم ای مہربان
مہ ناوو رشت تو نہ کر مو ابا

اگر مالو نم تم کرس ژارہ پار
پولیا چھو بد روی تہ بد لگام
کرت حیلہ نیرن چھو مردار خوار
دپن چھوس جنا با کریاس ٹھاہ
چھ یم سو دس اندر ڈیٹھ امت امام
کرم روپیہ دٔہ سارنی نش وصول
دوم چھو کنہ کانہ جرم ییمی ثبوت
وہنت ہُی نمبردار نیرن نہر
دپن چھوک یہ بوزن چھو کہنہ مبادا
سفارش فلانے انیوم لعد ازان
جمع تم کرو جلد دوہی اندر
یہ بوزت گژھن سوی خانہ روان
ہتوت کمینہ نش بند چھ آنن قلم
تہ ڈلیٹ چھ خوشیا گژھن تس ترس
پس انگہ انن چھوی تمنید اسی
دپن تس چھو چھوم داد چانوی لس
نظر چھو سنہ ژی کُن ہرکانی کرت
پولیس کریا وینہ طرفہ زحد
ولیکن نتیجاہ ہمتن دراو نہ
خبر چھا پتو ماگژھو مبتلا
ثبوتاہ نظر دیدہ چھو نہ کیا کرو
مہ واتن چھ ون لبائی پاکنن
اگر فیصلہ مانہ بہتر نہ جان
پولیستنہ دارا مدارا کرو

خدایا دلس ژہن نتس رحم و عار
بو چھوس یا نہ لرزن ہتس نش مدام
گژھن تھانہ دارس نشہ بہر کار
چھ سکین گمبت ہمی بے شبا
یہند شورمرن فاقہ سینت صبح و شام
چھ ملزم ہمی پانژای العقول
جنا باغنیمت یہ زان تار سوت
ونن ملزمن سیمپن چھوی خبر
بلا یاہ چھو کہتام سوی امہ بون
مفرزسین ہت ۱۵۰ تہ پانژاہ آن
ننہ ماو چھون پیشتر چھو خطر
لوشن کورنی گہنہ پانژہ نیوان
حوالہ کرن منقدمس چھی بدم
یہی وییہ ٹھیلاہ بنٹاسہ بدابہ نش
لیٹند کینہ آسوی ستمگار سی
سو چالو نار چھوم پارہ مبالش شلس
وچھت تی سیون زچھوی می ہر
زریات الغتیش ای معتمد
یہ محنت کرت حاصلاہ آو نہ
ژان جرم اگہت ۱۱۰ تہ دہ ماہی ہی
درین رنج و محنت اسی ہر دو
پولیس کرو صلیچی کٔت کین
ننہ چھوی اسی ڈیشنوی ٹوکان
نتہ در بلا تا گہانی یہو

بتی فیصلہ یتہ بہٹن ای رفیق
دمی گرہ سار روی چھوسی ژی شفیق
یمی وقتہ بید اگر ہمی تہ دم
ژہ کیاہ چھوی ہنوی پانسی پیٹہ غم
گذارا نہ چھو ینہ ژہ بنوک عیان
نہ صندوق کو نہ رود منت نی مکان
نہ مال و مواشی نہ گہنہ پوشاک
تہ ژورو وڈاوک مہ چھوم سینہ چاک
شہ و آنکہ آنت کُن ون کیابت کرک
بتاحق بیلا طوفان ژہ یک
پہ چھو اکہت ۱۱۰ تہ دہ یڈ بہ جرم عظیم
گرشنک ماہ انت منزمہ چھوم خوف بیم
یہ بوزت دون چھوی غریب زمان
تھون شور محشر زیادہ و فغان
وچھن حال پننوی سراسر خراب
زبیکتے بیومنت برنج و عذاب
کجی عقل روزن چھ تی برقرار
ایون بوزنہ چھوس سنگ دیا دغار
یہ زانن تہ کیاہ کرتم ام بد رحق
بو ماپرا لوٹس ام بزبح و زین
یہ چھوم دشمن دین یزید زمان
بباد فنا ام دیتوم خانمان

پولیسر چهو تیرن زده سر بسر
پرڈهن کاٹه الکها چهوسنه اصلاح خیر
کیه آیا مس مقدمن کیاه دتوی
رحم کیتو کرن نه بکس کیاه دتن
الکهت زیاده تزچی کرن تس دعا
پہتس مقدمس آتسی مرحبا
پس انگه ون تس زمیندار سی
غریب سته نادار و لاچار سی
مه پنجاه روپیه مفصل کرم
نمی چاره بدلیه پولیس دژکم
کرم زاره پاره مس بی شمار
کهورن تل زہتوم تس ستاو ور دار
بیه بوزت زمیندار کیا خوش گڈہن
چهو اده خود بخود سوی پشیمان گڈہن
مه زاه مانه امنزی کاٹه کنهاه
وچهو بخش کوت گو نیکخواه
بدی بیان تها و نه اصلاح تس
لگت پاره پاری بہتس مقدمس
مه آ سم نظر سوی اعمال خویش
وه شرمنده کرپتی احسان خویش
ڈہن عقل چهی گرسینی کر نظر
زبکر نمبردار مردود تر

امی گرگن از روی کین و حسد
بدندان امی ماز کهیوم تمام
یه فکری امس چهو بینه هر گز تزن
تسلی کرن تس چهو سوی بد ضمیر
مه دو پاره کر نهم ژه جگرس اندر
پولیس پٹن پینه ذمه غم مبر
ایون تها نه دارس نشه سوی لعین
ژه کر رحم اسی ہٹن ایجاب
ترقی دهی بڈ ژه پروردگار
ژه سیئوی وه معلوم امسد بیه حال
پولیس گڈہن نرم دل نیاده تر
رہائی ہتدوی ابس لکهو واقعات
حکم پس کرن ڈومسے گرگسار
یه بوزت جمع تم گڈہن خاص و عام
پولیس کرم وم زاره پاره ستهاه
دپوم تس چهه مسکین ساری یتی
رحم کر غریبن ہٹن چهوی ثواب
بصد عجز و زاری بصد ناله زار
یه تصفیه لکه بنه موفق تمام
یه بوزت سراسر کرن چهپس دعا
یهوی چانو سایه اسی پٹ مدام
وچهو بیخبر کیت یم میان بای
امی دتو اسی زهر کوی پیاله چپ
سخن مختصر کیاه چهو طول کلام

دتن دام خویش مس از روی بد
امی اڈ جه بہت ئی آیم لا کلام
یهوی چهوم وفادار بل چهوی ونن
اندرکن برنت زہره ستین شریر
وڈن چانو چهوم زہره خونه تیز تر
مه آدانه کر وہرتی دون اندر
دپن تس چهوین زاره دو دلحزین
لکک اجر چہس حق مستطاب
اگر زن یه مسکین بنی رستگار
بجه خاندان پیه متن در زوال
دپن تس نمبردارس اینا مور
جمع کر زمیندار ایچو خوش صفات
جمع کر زمیندار ای بد شعار
چهو پکچر کرن مقدم بدلگام
نزه دوه گیم تس کهور ٹن بی شباہ
چهه مقروض و مفلوس ساری یتی
تحمل ژه کر زور درنگ و شتاب
امس افسر آ وه ون رحم و عار
سو بر صلح اسی نه بر انتقام
خدا نها وی زنده چهوی ل صفا
کشاده تهون سعی حق ذوالکرام
امی لعنتین اسی تیغ وای
بظاهر یه گونش اسی پٹ کرن
کرن تصفیه چهی نمی والسلام

وچھو منہ ڈوی کینہ و دس وس
کرن نارہ ستین سو خانہ تباہ
زنکرہ و زحیلہ کرن سوی وجار
تسلی تہ تش آونہ لعد ازان
وجاری کرن لتن زوی غضب
تھون زبر احسان کرن قرضدا
نعمہ گام سہت کرنہ ساڑی فنا
ینر بدس چھہ ناوی یہ چھو ضد یدنہ
چونہ رشوہ بل خون مردم تمام
چھونہ رشوہ بل خون مردم تمام
یہوی چن ہمیشہ مین کاروبار
یہندس حقس منز چھو حکم خدا
کرن بد تمی توبہ با نو کرن
نہ بخشکنہ ہرگز خدائی علا
ییو امر حقس کرو کنا بدل
حقن تہا و مت یہند و باپت جحیم
یین ظالمن آسہ ظلموک سزا
الٰہی بحق شہ انبیا

ظلم کیاہ کرن تمہ نزستن گرس
بمعہ مال و جاداد سہت تی شبا
زو زدان و ازنار براٹون دار
پولیس اندر لاگنے ناتوان
کجا پیچی جای نہ ای عجب
نہ یارای گفتار او وقت کار
یزیدن تہ کرنہ در آن کربلا
چھہ ن خون مردم بمی بد طینید
ستھاہ بن چھو امر نشہ رشوک کلام
ستھاہ بن امی نش چھو شوک کلام
زمیندار خاین کرک لو رہ یار
زہ پر پانہ استغفر ہمہ ہا
اگر زن ستنت بار توبہ کرن
کرک کھر حق بیہ رسول خدا
زام نبی ژل بی پر خلل
گژہن مبتلا در عذاب الیم
گژہن خوار مہ در عفو یا تھا
ز ابشان چھیون مرزہ میر الخدا

در بیان جمع کردن مالیہ و منادی کردن پیش بکماہ

ولو گریست بابو کرہو سما
چھہ بت شاخسے سزبا اکھن
خداین اسی گژہ یہ تھاون بلا
ژہ چھوک شو نگنھی ہاگ سپنوی عیان

اسی پرٹ ہن لو ہنو ما تما
نمبردار بدخوی ان چھی کھون
چھ اعمال ینی اسی بر بلا
فکر چھینہ کنہ ما بیچ ایچوان

نمبرداری آبہ ما کھنہ ملال
اس موقہ آی ون بنی دوبال
تلاشا ژہ کر مالیوک زود تر
دتش بر ونہ اعلان خطر
بو تھس رت لذت چھینہ چارن چنین
گژہن زشتہ برخون مردم چھوی
گمت عشرت زن گرگ بی بینہ چھی
چھو صیقل کرن نذتی بس بزور
کھون گوشت آدمی بین بشور
کمر بند چھو چارن برای ایذا
خدایا گرک مبتلا در بلا
دتش برونہ فی روز اعلان کرن
بجلدی انیو مالیہ بی سخن
خبردار چھو تھو نہ غافل گژھیو
بناحق بلاین اندر راد ہیو
یہ بوزت چھ مسکین لرزن تمام
منگن الاامان از خدای کرام
الٰہی بحق نبی چار یار
ژہ کر مالیوک چارہ کنھ اختیار
یہ چھو گلن انتہ بش نشہ اسہ محال
چھو بدروی بد خوی نہ بد مقال

بو تحصیلدارس پوٹ کرِس
چھُو نہ کھنہ دیون ہالیہ مقدمس
پیر بوزِت ستمگر سوڈ دوم یعین
ہتن چوب دِرِت انزدوی ییٚن
تمہ ہی لورہ دوی سیت تن چھی دارن
منگن الامان این زبان آسمان
چھُو بیہوش سپن سو دہقان غریب
ووُن جانورن وچھیت عجیب
سو گرگ سیٚنا تو نہ پیہ چھُو پھٹان
وچھانی چھِہ آسن زمیندار ما
کرن خوف سیت منزی چھی کھٹان
کرن لعن و طعنہ تمس بیشمار
زِ چھُوک بدنیت پانزای دغا
نمبردار سانی چھُو بس کُرکتہ گو
آسس ہیو دوم کانہ چھُو نہ یکھو
گرہ کرمتن چھُوی خدا این بجا
یمن سانی پینے پیٹ پیہ چھ
وُن ہراکھاہ ییمہ سیت این سخن
کچہ پات چھُو نہ کڈن ہیچگاہ
سو گوُ زنجناوُن بیتھے خواہ مخواہ

چھِہ آسن اسی لرزس اندر ہر دوام
بلہ بانچھ واتن چھِہ تس مقدمس
نقل چھُوی سو باچھِس کرن ازان بعد
دِین چھُوی ہمک ساری نتھ انعام
ییلہ آسہ دہ تس چھُو کھان پینہ
بیتھے پاٹھہ چھُوی پرت اسامی لکھن
منادی کرت سنبراون متن
دِنت تس اکس لوٹ چھُوی پوچھِی
مہ تحصیلدارن چھُو ہتھو مُت لکھت
اسامی لکھن دفعہ کنہ چھُوی زِ بیہ
فلان رقم دِہ چھی زِ پرچہ فلان
تریمہ پرچہ چھُوس سن بیہ حوالہ چھُو
رقم چھُوس بیہ تمہ سپیش الغرض چ
بیہ خرچ دِہ چھی روپے اک کھسن
چھِہ کھتام ترہ روپیہ منشی مقام
بیہ چھُوس کچھی یتی چھُوس بسن
سو آپس بکن چھُو نہ تس کھنہ و
کھوزن چھُو زیادہ روی آلغین
اگر کینہ کرہ آہ و واہ زان مقام
چھُوپیس رہ چھُو تن ڈوم تم خانہ در
سعوری چھُو آسن لیے ہیو مقدمس
ہتھر کو نہ پاون چھُوسن گریستگان
تمہ ہی لورہ دِس گژہ تتی مرن
ستن خونی تام چھُوم اختیار

گمت نی رواز خوف آن بدلگام
ستمگار سی بیہ تس زندس
نقل تن کرن اصل تھاوُن نہان
سکنجس اندر رلگ بمی خاص و عام
یمن دوچھہ تس چھُوی ہنون ووٚدہ
مہ چھیوم بوزمت وچھوتن کا ہتن
عدالیہ بوزہ ناوُن رمتن
انیو جلد فرد امہ تاریخ چھُوی
خزانس سنداہم گژہ ہن چھُوی ارت
وچھین چھُوی ہتن دہن کن چوشیر
بیہ چھُوس رقم دہ زیہ چھِہ فلان
بچرائی تہ لولور بیہ کوٹ چھُوس
وُنہ ما کرم کنت مہ ینی گرچ
بیہ سرکاری گو لو تہ چھُوس سبن
چہل و پنج واتن چھُو اسند نظام
چھُو کھتو آدمی خوارہ گرگ کھن
نہ دعوی کُنی فتمکوی کانہ کرت
پیو خنز براسود چھُو چارت جبین
دِین چھُوس کری ہا چہ کوری تمام
لیسنزی بیانہ کرم پیشتر
دِیت چھُو تی چھُو یہ بیمہ ای نفس
اکی اکہ پیہ ٹس یمی استخوان
بعالم یہ قصہ روزی رفرون
زرس گنڈ کرس چھ یہ سیت تا دمار

سو آسن گمت کوزه نشین
گر زن چھوی یما نند یو لعین

کجا پر زکف چھوی تسندی ان
زسو داخ بیتی نفس دہه کہان

دپن چھوک ہنتو میانه بھرو دتو
علاوه کمس پیسه ہنتو دیو

توہی میانے سرزمی کھر اتھ
بوآسوس پن میان چھو جان دتن

تہند بیه کھن گو چه کنه نادوا
اگر زان کھو چھوم ته یدتا ونا

کلام خدا چھوم مه شوان نیری
کھی ین ته سوی اہل نادی یی

دیتن ہن کھنته سوی گردگار
توہی زاگنوی چھوم گریہل نه یار

یه بوزت چه شرمند ساری کرتھ ہن
بلہ زن سو سو گند تا چھوک کرن

ثنا ہا پرن تسندی بیشمار
گمت لرزه سیتن ہمه خسته کار

زلاتی لوته اکه اکه چھی تمام
دپن چھی تتھین معتقدمن اَنه ولام

یه کنیزاه ونن چھوک ته آتھ تہی
دہن پانتر تھکن دیون چھی تھی

علیحده گو بیه دنوی معتقدمس
ہتس کنجرس لعنتی بدجنس

اگر آسه تس مالیه اک ہزار
علاوه یہن پانتر ہمت نا بکار

بلابن پڑہن تو ونبو کیا کرو
خدا لے ہین گاله امن ما مرو

در بیان بیمار شدن نمبرداری جمع کردن مالیه معتبر او

مه پوزم اکس شخص قصا عجب
کری عرض ساروی گمت چھو سبب

دہاه اک چھو مشہور بڈ ته کلان
وے سرحدس منز سو قریه زان

نمبردار منه کانگوی خو کسار
یہوی آدمیو اره چھوی بدشعار

ستمگر یہودا چھو نسل زنا
خدایا یجلدی سو کر تن فنا

یہوی دانتھی مخبرس آشنا
یہی مخبرن نوشتند توہ ونا

دپوم تم کو آسن تہندوی گمت
نمبردار بیمار آسوی ہمت

در آن ماه کرن مالیه جمع آس
نمبردار ساری دپن کانه آس

امی معتقدمن بیاک کره معتبر
کر دس مالیه جمع تم سر بسر

۲۰۰
ذه ہمت گے علاوه ازان مالیه
وون معتقدمن ہتو ازان حالیه
ہمه دپوس یه کیاه گوی وون کیاه چھو
پتہس اضطراب ندکیاذه چھوک
خوشی کیاذه چھوکنه کرن بیت اندر
علاوه ذه ہمت آی قطس اندر
یه بوزت سین نے باده گریس اندر
دپس تم بیماری یوکس تہیر
عیالس امی مرضنی کھش کر
یه بیماذ ہندزور بکن مه قمر
یه کیاه گو مه آسم ین چیار صد
یه گوتا وناه کو ہنے ین زحد
وون یوت سه دوه کھخ اختیار
پتھر پچه ته بیہوش گو بدقرار
کرم تتھ مه دارا ہرار آہ ماه
حرام کس بہونت پانه چھوک کنه خواه
حذر کر زه از قہر پروردگار
در آخر چھو درپیش یوم القرار
دپوم تم قرچھو ذه کرم ہتھ
دیون کیاذه چھوک برچی می پیه
امی شیر مادر چھوی سارنی
امی آیت حمت یه چھوی سارنی

Library Sri Pratap College, Srinagar.

پہ بوزت سو مقدم ودن بےشمار
کرن گر بیزاری زیبن انکسار
دپن چھوک تحصیلدار جلدی پرن
بیکدم جو الاش اندر ژہیون
ژہین تنہ جوالات اندر ژہیون
چھو مقدم پنن چارہ جولی کرن
تحصیلدار سند آسو سپس معتبر
چھ چپراس منز ژن تس خبر
کرن خرچ کھر ویپہ چھو سے بکین
کرن ساری چھوک رضا یقین
منش معتبرس کرن نادو پار
زیبن عجز و زاری زیبن کسار
چھپانژاہ روپیہ کشس دپاہ کم
یمی کژہو تحصیلدار صوبس دکم
مہ گو و آسہ بالغ گیمژ ستہا
کرن لعن و طعنہ آسہ تہ ہرکہا
گذارہ مہ کنہ آسو نہ نیوت مین
ژوہنہ ہن نکہ و دشمن کورہ مین
گنہ پام پتہ تمام بالکل سو کت
کھوتہ ہرکھور گرہنوین پچھم لت
دورسوات زمند گرہ دنیہ دجہان
دن رد و پدن کھان و جہان

یہوی خوان مردم چہہ نانہ حلال — بچت آت پٹھن ہالو شور تہ عیال
دپن چھوک دوزخ چھین یوم الحساب — کھوژن چھوکنہ کنہ از حق مستطاب
یمی ذنہ نیک وہ کڈ و عیشہ سان — زعقبی تہ جنت چھو بہتر تہ جان
یلہ ژانہ نتوی آسہ واتن یسی — سو چھوی قال و قیلاہ تہ ژاون یسی
خدایا یتھی ہون گانگ تمام — یمن نوش چھوی خون مردم مدام

در بیان خوردن مالیہ نمبردار از زمینداران

تعجب ازین بوز تو زیادہ تہ — مہ چھم بوزتش کیژ نیژ خبر
بیہ پانہ چھوم ڈیوٹمنٹ ہا — یمن گرگی ہندیہ اطوار ہا
کہ بعضی نمبرداروی گریستن — ہنتوک مالیہ منش یمین احمقن
کرگرسہ خرج در خانہ خود تمام — اڈ بولد مکانات شاہی تہ کام
اڈیو خرج کر کار خیرن اندر — تمن رود مت آس گوژ گیر
گرک خوان الوان شاہی تیار — نہ خرچاہ کرت ہا وہی پیڈ و قار
نکوک درجہان عزتوک شہ دوشر — یہ چھکنہ خبر ہا یوزاہ پہتہر
یلہ دعدہ قسطوک گژہن اختتام — چھہ واتن تمن دستکاہ از حکام
گبی ژورہ رو زن تہ گاہی ژلن — دپن چھی کرم کیا حکام زمن
پہیوٹ قیمت تمن چیلس اندلدن — مہیا ہرہ دل چھوم گمت نوکرن
کرم کیاہ مہ کھو مالیہ اک ہزار — تحصیلدارسی لدہ بیزار پار
معطل مہ تہو تن تہ و ہن ان ژون — کرم کیاہ بو ہا وس ون کت نگون
دس و پیہ پانژاہ کرانہ ان ہو — فرن پانسے کن سو مہراج ہیو
سخن مختصر چہس کرن پین نام — تحصیلدارسی تشس ان ان التزام
دپن چھوی تحصیلدار صاحب منس — کرن نعرہ سہمگین چھوی منس
دپن چھوس کرت کونہ قسطوک — ژہ چھینا خبر کنہ علی کل حال
لدت چیلس اندر کرت خوار و زار — کری قرق مالس گرس لیدہ پار

مہ زانو منہ کانھ چارہ اوہ اُن اندر
گڑھو میانہ ظرفہ توہی سر بسر
ونیوس وبرو موہو میانو حال
پیاہں خدائش کریو زاروپا
بیہ رقم معدودہ ساروی۔ نیو
یہ بوزت گڑھن نم سوی معتبر
پین پاڑہ لتس سبت کئے کھہ چھوکرن
بلاون تمی وقتہ لتس مقدمس
دپن چھوس تحصیلدار اُن جا۔ رکم
ڈہ روز خوش زمیندار سارے نک
بنظ ہرکری ڈی پیٹھن دا روگیر
بجز گر یہ کرنہ ہرگز کتھاہ
زمینداری پٹ حکم وَن کڈی
چھوبیزن تمس نش سوگرگ کہن
تحصیلدار صاحب کے وزدگر
زمیندار حاضر گڑھن سربسر
زمیندار بیچارہ بوزت یہ حال
چھ واتن یلہ پیش تحصیلدار
دپن چھوک یہ الاش اندر زمینیو
بو قسطکوی کیا ذہ کرنہ خیال
یہ بوزت زمیندار ساری دِلن
عوض چھی کرن افسرس آزمان
حوالہ نہ کرمت مبردار سی
رسیندا ازمہرا چھی ارسی

کرُم خرچ سُوی مالیہ نت اندر
تحصیلدار صوبس اڈیو ون اندر
یہ کینزاہ بنیمت مہ چھوم حسب حال
سویت حاسی پٹ کرم رحم و عار
حضور یہ تحصیلدار صاحب کریو
اڈن افسرس نش رقم یتھ اندر
دیون روپیہ چھوس مقدمس کرن فرن
تیہ کاربدروی تہ جمع مفلس
یہ کینزاہ وَنی نت پیٹھن گوش کر
اکی اکہ سارن تمی نش ہمک
ہگی درحوالات گاہی زنجیر
ڈہ گڑہ گرہ بنیوی یلا اشتباہ
تمی سربسر بور حاضر اُستے
بجلدی پٹن گرہ وانت یکن
زمینداری پٹ کڈن حکم تر
اگر روزہ کانھ پیہ جرم اندر
پھ نیرن کہ دمہ بلا قیل و قال
بقہرہ و عضب آہو ک کرن گیر و دار
بضرب الکد نیم کشتہ کرلوک
بروکنہ و نکتام چھی بدخصال
زبس دم تمی خاک برسرالدن
اسی یہ متن قسط چھوی بیگمان
پاہوئیس معتبر خاص سرکار سی
پرتہ ہو مقدمس تہ کروکیا اسی

۱۲ افسر یہ بوزت کرن نعرہ سخت
کہ ای بدزبانان واڈ و نہ بخت
مبردار سی تہ سو دعوی کریو
بجنس نشہ دعوا کرت نس ہیو
چھو مالیہ سرکارہ سندوی تمام
بریو زود زودی کریو اختتام
وگرنہ گڑہ ہیو قرق جاداد سی
زمنقول بیہ غیر منقول سے
ضمانت ہتن مالچی سربسر
بوعدہ دیوم چھوک بون مختصر
اڈن چھوی یہ بوزت ہتن سخت
یہ چھو دیوانگان گیمتن تیرہ بخت
گڑھن خشک چھن کاہ ازان حال زار
تتن شوہ شرتہ ودن زار زار
دپان چھی خدایا یہس یقہ مس
کرس نش ہو سارس چھس
ملا پاہ ہنش پٹ دپن سہماہین
بیچارہ ہ آمن یہ گرگ لعین
کرن کھت اسی نہ خدائش کرن
فریاد نش اسی نہ خدائش فرن
سخن مختصر چھی کرن وڈتہ سود
کرن جمع تی مالیہ چھو ددد

ڈیہن میانو شاہد کرنت کی رضا
جس تھا ہۃ مقدمس سرتا
مر دیوس ہکینہ کو بیمنت گواہ
بیہ کت و میان ذرہ ران تو اجواہ
گواہی گرہ حاکت بدۃ تن پیٹ یا
پہ چہوس جانہ بدلہ کرس تا دوبار
ہو ہا وس مس بجہ رس کیا کرہ
تو کیپٹ ہس کتھکن وین فرہ
کرس مقدمہ میانو چیو تی رضا
لکہوس نوشتہ کردی فردون جا
بیہ بو نت پچہو شرمندہ کیا سوی لگہ
انہہ وادتہ مقدمن دس داہین
تہی زان دز تس ٹکی دیہ داہ
تہ دلوت تہ میانوی مس کیا چہو
کہتہ و سینہ خالی تہ وتہو تہ لکہ
اگر زان ترتس دو فرات پچہ
کہ انشاء اللہ دس تہو نت ہن
مشس میانو عزی کرینہ سخن
تو جن بیتہ ویہ تہ گہوسو دان
ڈذان مقدمس سوگو شادمان
تہی ہون دیوس ہۃ کاہم مبر
شادتس وین کدی مزمبر

بزن جھی نزاش گزہن تہ رہا
زمانی تہنزی ودن بانجال
نمبردار سرکار و سند معتبر
باخذ رسید اقانون ہم
وچہیو کیا جہ حکامنی ہنزیجال
نمبردار تزاوک کہنن مالیہ
رسیدہ اہادک تہ کرمک جی ایپ
بجلدی مرابرحبس نش گوتہ
ولیکن گڈن قسط ائہو ویدم
یہ حق کیا ہو مقدم انہ تزاوی
یہ کبنتراہس آسودار و عتقار
بیہ ازار اتی تہ مزروعہ ہم
قرق ہت کمرن گزہو زبس اختیار
بیہ گڈہو ادن جہلیس اندر سو خر
عذابات اندر تہون گزہو مقیم
سو تنبیہ بیٹ ذرہی اوندین
دگر نہ بہ گو ظلم نہ بیداد ستم
خرابی ہی گیہ اعلیٰ مقام
خدایا بحق کلام قدیم

گمت مبتلا دربلا ز ابتلا
منگن جھی خدا بس تہ ان تس زوال
دتوی قسطن کن اسی مختصر
دتوی مالیہ نس کوی چہو نہ غم
زمیندار نی پیٹ لوک کن زوال
چہرکس عقل حکامنی عالیہ
نمبردار تزاو وانہو قسط شتاب
ہنس پیٹ سو دعوی دیوان کرو
دوہس ہہو نہ مہلت اہی چہو ہم
دوبارہ غریب نہ قسط ہیا دوی
زمال و مواشی و اسباب اشجار
سو جا داد خانہ ہتس کلہم
کرن گزہو نمبردار معزول کار
سکنجہ کرن تس شام و سحر
گڈن جان گزہو تس رنج عظیم
یہوی گو بلا شرم انصاف ودین
زمیندار نی پیٹ ہنس پیٹ یہ غم
رعیت نبخن کرہو کس انتظام
رجہون مرزہ زان قوم و خوار و ہم

نزاع شدن دوس را و اظہار کردن پیش مقدم و فیصلہ کردن آن

فساد ادیہ دون نی پچہو وخن
اکس چہوی ٹن چہو سرجہ جانی بدل
وذانم ہمہ دہ روپیہ برائن سخن

ایون جنو ہوی مقدمس جہی ون
ولیکن دیم چہوم انانی ودل
کرس فیجاداری انہ تہو سو کن

مه آسوی نه هرگز بیه چانوی بکا
توی می رٿن پیوم ون کیا کره
زمیندار بو زت کرنځ اوپار
یه زانو ننه جیس لاجرځ براد مای
امی لاجرځ برادنسیج پیه چیهم
یهوی آد میهواره ازیس قتیب
یهوداپی نیس لش گرهن لعداز ان
سوگرگ ستمگر گڏهن شادمان
پهودیس سو مقدم ان تیزتیز
چمی خون دردمی کڏی آتجوان
چمی خون دردم کڏی استخوان
ڙه چهوک بڌ تیه کا زنه فتنه گر
هر روز فتناه نوی چهوک کران
کری محضره عمره تها وی فرون
هر وقت چانی چه وانن خیر
خصوصًا کرنت ات فتنا داد
ڙه پٽ فوجداری کری ای کمین
طرفدار تمند چهوسی فی او بوز
ده ازتازه سینوم بیه زخم جگر
گره سان برباد یکدم کرت
وتن رامه هوان ازعضه چیهوئی سخ
سوئی خانه چهوی ڙي ربن دی ان بلا
لبیلا غم زن سوایز گمت
رفیقان خود جیسا لهن هر طرف

مگر شک ٿری یک ٿي ده در اضطرار
بو شر منده کر تهن ڙي چهي اره سره
بوچهوس چا نو تابع ته غمس تیار
اس گیمرٽن در نظر گگره ڙاهی
ذنس چا بلوسی دی بون چهوم مه بیرم
جگر چهوم کهون چهونها ون سبب
دین آسو مقدم مه گوبار جان
مه بوت ان شکا دا یه تفصیل منان
ابوانی دین چهوس کری رنیره ریزه
ودی تیهو ڙه پٽ ارض نه آسمان
ودی تیهو ڙه پٽ ارض ته آسمان
خرابی کرت یت دهس سر بسر
ڙه تو چهو کته سدییه بیتن یکان
مشی و مهدم فتنے گڈ بهون
فلانی فلانس کرن این ضرر
فلانش ڙي لابوتم دچهک ون ڙه سان
لدی قید خانس زس خشم وین
مه دبیر بنکوی چا تو چهوم سینه ز
یه کرمت مه چهوی ڙي کری مختصر
حلای وطن ون تسر بو هت کر
ازن لر ڙه تش گر لیتش ز ان العین
منگس لامان سوی حق علا
تناوان حسرت میت ته همت
دیت جیس پتن ڙو ڙه هو کر تلف

اسی بو زمت بیس روپیه تمام ۲۰
چهه دژمر ڙی مقدمس لوی پیام
توی کر نی مقدمن بوت حال
نته آسو کیاه تش سابوی حلال
ڙه تپل تره یه ابر گڏ هو ا ینز مان ۳۰
ته سادوی مو مقدمس اس تهان
تن روپیه تره چهوی ته نیرن بیر
گڈ هن چهوی ملبر داسی تشن بعر
کرن زار و پار اسی بنے شمار
ڙه رٽ ییانه روپیه گر آنچکا
ڙه یه ڙه هو پیه کرن لٽه داس بخود
ڙه وچه کیجه کمن تش ابو دوز بد
ڙه یه ڙه هو پیه کرن لٽه دانس بخود
ڙه وچه کتهاتن تش ابو دوز بد
کهمو بو زمن سوته اس یا بو ان
کرو مقدمه اکیس یا بو ان
وچین بلیه رقم چهوی گر گر سینا
دین چهوس گرم مو بین کن صبح
گمت آ سهی سوی عداز اندر
دزت زیاده هی چانه کوری گیر
مه دارا بدار اکرم تش ز محمد
تو چهوم سوی ازان کار ای معتمد

درآخر ته چهوکنا بلاشک خراب   نه چهي جاي صلح نه راهِ صواب
پيم دان تس سبت کو تا لڏن   زعضب و شرارت سوو اپس فرون
ته گرڙهه گره پنتوي مه کرٽاوٽاو   گرزن تلخه چهوک بمانند کاو
ان چهي تس گريستس بعد ازان   يمي ديو مبردار چهوم يار جان
قرن چهوي تس پتوز مکر و فريب   ديون چهوي تس بم مکڏن چهوس شکيب
دپن چهوس مه کر مقدمه ميانو پوز   ننک بنه کنن شين گله از تموز
گذاراه ته کهه چهو بنه تهوز ياد   بناحق ته پک ون بجز خطر
چهونه سهل کا ماه کرن مقدمه   يه گو پيون بدام بلا از همه
غرض ميانو چهوي پتو قرن بيکلام   مه کر پيشد سني لنگاه بدام
تس چالنسي دسمنس حد کروم   دراجلاس چهي خوار و نهر کروم
تس باقياه روُد نه کهه ته تام   سو شرمنده رسوا کرم تا قيام
ون چهوس تهي پاٹھ ابليس بد   قرن پت کهون چهوس رقم عدد
يه وچهتو ديانت مين بدتران   فريبا ديون احمقن گريستن
دپن بلکه چهوي سانو مقدم چهو جان   چهونه کينه در دست حاکم ديوان
کهون يذي چهي کهون چهي حلال   کربو سره اين عقل ما زين مقال
ناسف کرن سانه عقل جهان   چهو کينه پاٹھ اين آدمي چهوده جان
هتا مرزه ميرا لقصور ته کر   درآخر اهي گربيت چهي مثل خر

قصهٔ قرضدار و مقروض

اگر کينه کانه قرض داري جو ما   سو قرض کرلش قرضدارس ادا
پس انگه بهوي مقدمه قرضدار   کرن مقدمس لش سچ چهوي آشکار
دپن چهوس سچ مقدم بوکيانس کره   بوکمه ته هکه سيتن سو گرٹه فره
اگر آسو شايسته سوي قرضدار   ديون في صدي چهو تره بن تس قرار
يه بوزنت منبردار سوي شره خوار   ستمگار بدروي تهر بد شعار

هِتُ ذمه منتي کهن دقم پور
چهون خون مردم چهر تم بد شعور
کهون رشوه معمول قطعين نه چهوي
ميان لبسنه بر خون مردم نه چهوي
بلاون چهو مقروض اندر زمان
دپن تس چهو اي بد سير بد زبان
ته دارس فلانس رقم يوت ون
ديون کيازه تس چهو کنه اي دهن
ته هيو بدنيت کانه چهو نه
بيس چهوک ته دارن تس چهو کهون
درآخر کر کينا ته اي نابکار
خرابي کرت اندرين کاروبار
اگر شرم چهي بيان کت کرکنن
به دار کرتس نه ددن بي سخن
اگر زن نه بوز کنه بي جان تان
نمي پراني از جسم تها ديته تران
سو مقروض لو ذنت گره من شرمسار
کرن زاد و پار اس بي شمار
دپن چهوس مه چهوم داندنه گاهم
دمي قرض اندرس يکي قلم
ميانه سين ذي اسي ون اندر
حسابس گم ذت چهونت منز خطر

یه کینژاه لتسندیز بعداز حساب
اسی دِن اگر وتهٔ ژه دکْ ز حساب
بروز دگر چهوک ان یہ وتھ کُن
دیُون چهوی مِتیہ تهٔ حسابن بہم
ہوُن چهوی تهٔ مقروضس اندرزکان
دیُون چهوی سراسر قرضدارسی
دیُون چهوس سو مقروض یانژی ڈیل
یکہ آدمیخوارسی یڈ ارئی
چون خونگی پیالہ چهوے سوی یعین
زعزم اگر زیاده رٹو تم د قم
دِین چهوس کری ید بو تیزی سُهاه
براماتس چهینہ ہرگز ژه سیت
تگم تِہو کرس تت بو ردو بدل
ایُون چهوی قرضدارنش مقدمس
کرن چهوی سُهاه زار و بارتس
سو ہرگز چهو نہ ذمہ بر خود ہون
کری کیاه بونس چهوس نہ کانہ طاقتا
اگر میان تزی اک کنتھا بوزه مک
ژه کره ہی مسببِ سببے شمار
قرضدار مانان چهنہ متردوی
اگر کینہ نش بوزه چان کارن ماه
رقم میانو چهوک گم کرن گو نہ جان
یہ کت بوزه یلہ کانہ الکهاکیا وی
سو مقدم یہ بوزت گژہن خشمگین

نہ ساروی دس یک قلم الجناب
دمی روپیہ یانژی کہ انجو شخطاب
کرن چهی حساباه متن ہندسون
یہ باقی چهو روزن متس نش رقم
زمال و مواشی وغیره از ان
خصوصاً متن جانکس یارسی
قرضدار تزه چهوس دِلوب ن یدل
بلاشک اده کینہ ہنز گت کری
ہمیشہ یہوی کا ز چهوس بالیقین
تلہ بوز کیاه چهوک وُن بد شیم
خبردار چهو نہ ژه مانک کهفاه
بو چهین قرضدار کره کیا ژه بیزن
دمنہ بو اک ہینہ ہیچ دل
متس آدمیخوارسی حمقس
سو الحاج متن دکستہ کمس
گذار متس چهو ہینہ ہرگز نتن
کرن ظلم تس پٹ سو گو بڈ جفا
امس تی زکو اتس ہیٹھن تزاو مک
پرہ یاو ہینہ خداوندگار
دِین چهوس نظاہر ژه ماچهوک الوہی
ہمس اک تہ بیہ کره ہس تاردمار
گژہن چهوی یہ نام بدی رهان
ستن پیرنی نام جہنم ای
دِن نامزاد انس اٹ بکین

دِین چهوس بڈی خوش گرچهی کروس
مقابلہ سوی قرض یتوی منگوس
ان در زمان ہم چه مقروض مفتی
بنرو اره ستدس متس ژا ٹسے
ایوانی دِن چهوس نه کیا ہض چهو ناد
دِین چهوس کرای ید ریدژاد
قرض ید ژه دارک ہیں گوش کر
قرض چهوی ادائی کرن ہوش کر
چهوس یہ ہوش تتہ کن اشاره کرن
بظاہر اس کن مراخ کرن
اشاره چهو زان سو با قیدار
کرن چهین بررو چو شیر شکار
کرن حملہ تس قرضدارس ہیٹھن
شریعتس منع اجزا یر ہیٹھن
بجز چهره دارسنہ کینژاه بی
ہتس کورسوزن تہ ساڈی نبی
ہم تزاو و یُون کرس تاد مار
بو دار بنہ ہرگز امس نیم ہار
مہ بیتن امس چهو نہ ہرگز حساب
اگر چهوس نہ ماون حسابے کتاب
ہو چهایہ میانو ی ایون چهو دوبی
فا داکرت چهوم گژہ ہی دوری

۱۵
برابر پنده کهاڙ شالي تمام
کرن هر دوس انهن جمع ڏا انتظام
ڀنڊ دائمي تي حواله کرن
سو ڇهوي حلقه دارس تي ٻاره ڏيون
ڀيه ڏون ته ڏير کنجڪن
ڀيه لوبيا موٺ مونگ هيٺ ڏن
کڪر پوستي هندڇو نه کهه شمار
مهيني تنول ڏوڙ نه کهاڙبار
ڀيه سيت تم تيل ته لون هم
لڏر ته ڀيه شو نه ڏونگ ڏيمرم
الاچي کلان ۽ هم سيترما
ڀيه دارچيني ته مرچ سيا
سو مرچ ڀيه ان ڏا شمار
ڀيه گنڌه ته هم چاي مشڪين تمار
ڀيه شيرو ڏنبو ته سيخه هم
تماکو ته وانگي ڏوا گن
کڪر ڀيهاڪ ته شلغم ۽ موريه شيه
۸
ڀيون هر سواڪ ڀيه چوب بيد
ڀيون ڇهوي سارڊي اڪي ٽن سواڪ
ذريعه ڀنڊ دار آن بد شعور
ڇهه پرت گڏس انهن مقرر ڪرت
ڏلاڙان ڪرڇ جا ڀيه ڇهه پته ڏو...

وه ازلو ڀره ڏي ڏي ڪرس تلڙو مار
ٻه اندر عدالت هي ڪن جواب
اگر مياڻو تحرير موجود ڇهو س
۽ ليکن نمه اندر ڇهو ته اڪ فلوس
ڀيو زنت ڦرصند اڃيران گڙهن
ڏين يا آهي مه کيا ڪر ڀيه ڪار
لظاهر ڇهو ام رشوه ڏلت مس
مه کيا پالش پالس تاڏن ٿيو م
امي اڪاڪي هر سيڪر ڀيه ڪار
خدايا هوي اگالتن عنقريب
اگر ڏان برابر ترس ڏه وسو
ڪراڪ خيبله جلس اندر انڪه
سنگر هيو ي رشوه خواه اکمين
آهي مين فتن ڇهون مرنه مير

امن گيا مه ستين ڇهو ٿيو خوار و خوار
ضمانت ڪرس جهڪس باشتاب
هٿيا ڏنس هيٺ اڌه پو رڇهو س
بنا حق ڀيهي رٽ ڪرن چالوس
هٿس ڪن جواباه ڇهو نه کمفه ڏن
ٻي مقدمن کهياه نا ڏميان ڏيار
توي امسزي راي ڄرڏل امس
امس مقدمن ٽيه قضيه انوم
ڪرن خوار ڏرناڏ ار البوار
زنعماي جهنت ڪرن بي لنصيب
ڏڏاين ته مقروض بي گفتگو
تمازس ايٿ ۽ نوتي ڏهن ڏيک
امس ٽيه ڇهه لعنت نه جان آفرين
نو محفوظ تهاون ز قوم شرير

دربيان رسد ڏاڏون زميندار ٽپواري وغيره ڏا

اڳين بو ڇهوس عرض خدمت گهين
گهٽن بو ٽپوار سنڌي ڦرني
زه گرداوري ڇهو ڪرن حلقه دار
ٿيون جهي ز هر ڪس ڏون ٻڌن
جمع تي ڪرت مقدمن جهي ڀيو ان
ڀيه تل گوگل موقتي منز ايون
ڀيه ڪنڪه موقتل اندر آٺ کهار
تنه جمع ڪرت حلقه دارس ڏيون

اسي ٽين سد جهي ز حاڪم قبولن
اڌه باقين هند ڪري ٿري ڪسني
ڏن هيچ خرن فيج ڏه ان ڏر شمار
ز هشت آنه تا ڪره ڀي ٿهاو ڪن
ته گو حلقه دارس ڏ نوي بيگهان
سه خر وارن حلقه دارس ڏيون
ز گندم ڪرن جمع اي في ي قار
سو مقدم گرگ ڇهو ٿيه هگن ڏيون

زمیندار سی ئیز فکر مائیس
بی وقته مانس شمار سن ائی
بیه آ بهه ید کا نه تنازع بپا
یه زانیو بی لش چهو کو ناه نیون
اکهن چهوی کهوائی لنندی سو هون
اگر آ بهه ناجائیزاه کر متون
سو نو تور گو ته بیه تو تها
زمیندار کره نه چهوتن خوف جان
مین دون هندی خوف چهوس دبا.. ده تر
نمبر دار مردود ته حلقه دار
اگر زاه گزهس کا نه پئی انتخاب
گزهن شورد پیه دنه لاکلام
دیئن خسو تو تمام دستخط کرت
نشانه دهی ید دپس دن بنس
نمبر دار سنز دابه چهی سوی پکن
اگر استقدیح کرس کا نه کیتهاه
اڈن چهوی ائن اصلسے سونی وال
اڈن چهوی دین تو هه چرائی تجو
اڈن چهوی دیون خوف سوی ہر زمان
دپورٹ بی چهوی کرن سچی لعین
هیمن حلقه دارن پهن فتناه
رسومات ساری دیون گرتو بیت چهوم
یه مقدم زنازاده نسل حرام
کهنو نامته چهوم زیاده کم از بیان

علاوه ازان چهی دلش رسدگی
اده اک ڈ وپی چولسی سٹوی ہئی
یه واتس لتهه لش نئی ردپیه ہا
گرگ چهو سنه پیپاسو مقدم دیون
نمبر دار بد ذات ته راه هون
نمبر دارئی آ سه تی کر متون
نه پانے کرن مقدم بدہوا
زپٹوار و زمقدم بدنشان
ہکینه سو پیت در خطا و خطر
پوَن خون مردم چه لیل و نهار
دپن چهوس اول ٹ ده مبالو جواب
اده انتخابوک ته کر انتظام
که بو تمام زوری هیس نیئ ت
دلش نه تره دپیه یو تمامت کهنس
دپس ئی سومرد و دتی چهی کرن
دهن هنز جهینه گنت هی تش تتاہ
کرن بعضین چهوی پراکنده حال
اڈن ناحقه چهوی دپن فته ڈ لو
چرائی اندر چهولدانی مکانی
تنجر یک آن میرمرد کمین
بی نه تصور کرن کانه کتهاه
بهوک باجرا بیشتر می و نوم
لیندی بو چهوس ماتحت صبح و شام
گرج چهو منه اک ره هرگز دیوان

زمیندار سنزی کرن چهو سنه گت
یند چهوی چون تریشه ید گرت
خدایا همیشه تهوک حلقه دار
بلاین اندر مبتلا خوار و زار
ستمگار ظالم چه هیم سر بسر
یهنز خاک بر باد کر از قهر
نشانه یهنه گوزهنه زاه آسنزی
ز دنیا یهند بیول گوزهم گالتوی
عدالت اچ قادر لم یزل
کرک در قیامت یہیک ان بدل
ابی صبر زده دن چه انجوش ضمیر
چهو خلاق پاتے سمیع و بصیر
رسومات پٹوار گو اختتام
چهو ون ذیلدارن هندے و انتظام
زهر ده مقرر چهلس کرشه کهار
زشالی ته زنیو دا بست بار
بیه چوله پت چوله اک ساه نس
هون چهوی مقدم کرنت چاپلوس
دیلن چهوک یه گو ذیلدارس بتہ
نته منزی گنت چه بر خاص و عام
یه واته دردره بیه ذیلدار
سلام آته لش فیوان اسی کرشیار

چھونہ نن تہ نیرُن بنانی اسی
امین مون سُند فرنہ چھو دن بہ جا
دِپن چھس تہ ون کیاہ چھو نیرن رقم
دِپُن چو لسی زہ نہ رپیہ بہم
نہ چھس جای ژلنس نہ جای امان
چھو نہ جارہ کینژاہ لگن زانزمان
نہ چھی جای ژلنس نہ جای امان
چھونہ جارہ کینژاہ لگن زانزمان
نہ ہیبت کرن جمع نی سر بسر
دیون تس جنبش اتھ مختصر
دیُن فسرن بنچہ جای چھو دہ
نہ باقی رٹن پانس بے شیہ
سو گوتہ دہ گو ماکھ تس گو جدا
یتھے پاٹھ پرت کینہ کرنچھی یون
چھو ستیرن ہتس کرتہ چھوس بدعا
چھو وٹن اسی گرہ پننوی لدن
نہ خوف خدا چھوس نہ شرم تہ دل
ابو جہلہ سند خاص سوی بوالفضول
صبر چھو کرن اجر اسیو لبن
امس ظالمس بیت اسیو گرہ ہن
یہ ہس مرتدس جمعس شمر سے
یزید ستہ بیہ خاص کوانسے

دیون دہ پندہ رپیہ چھس زانزمان
خبر چھنہ تس کیاہ دیون سر بسر
بیہ گو سوگرداوار لعین
زنج روپیہ نابدہ تس دیون
بیہ چھوی نمازن اندر سوتہ کھون
بیہ چھوی ابوجہلی اسسٹنٹ تو نت
یلہ چھوی وانان گامس اندر
تونن ہندچہ قضیہ بادہ چلن
خرابات اسن چہ کیمیت شجر
اڈن ژھٹن لگنہ ادگر ڈھن
چہ اسن اسی ژھٹن بم تمام
بیہ کینژاہ لگی ژین ہتس سال بر
دیون چھس اسی ئین کرت بگیان
اسی چھو اسن حرام حرام
دہ یلہ وانہ سوئی فسر تو تھا
دِپن چھوی چہ نقصان گمت یم شجر
فلانس چھو نقصان فلانی درخت
اسسٹنٹ چھو گومت تتھوی خشمناک
رپورٹ کریو ساری چھوم گمان
کریو کھنتہ سنبریو امس ہو دمو
بیہ بوزت اسی چھوی ژن لرزہ سخت
دپن چھی خدایا بیہ کیاہ گو اسی
چھونہ پانسے پٹہ فر مہ کنہ ہون
یتھس امہ ہونس فرہ کر لورہ پار

نمبردار گانس اتہ بیگمان
ویا پانسے کنہ کھون تمہ اندر
ہر دہ مقرر چہ تس پیش ازین
حوالہ ہمتس مقدمس چھی کرن
لدن نو رینت پاٹھ چھوی شتی زیون
خدایا ہمن ساری ان ژہ موت
وتہن ناسمالتہ شوندی ردشر
توی ہری کلچرس چھی کھوژن
چہ اڈہ ہو کمتن اڈ چھ اسن زیر
ہمیشہ نمک خوف نہ اسن ہتن
پی آن نمبردارہ اژدون لگام
زحکمس ڈٹن اس چھ تو تنک شجر
چھو زالان نمبردار وازدون نشان
ہکو کتہ زالت چھو ترت التزام
دبا ون اسی میرا زخوف ہا
اسسٹنٹہ گیمژن سوی خبر
فلانی چھو ژھٹت سو ازنیج سخت
کریو پارہ شکمتہ بیہ سینہ چاک
گژھ ہو جرمس اندر تباہ خانمان
نتہ ناحقہ دربلا ما بہو
زہیبت نہ وحشت گژھن لخت لخت
یمی کول چہ ژھٹت امس کرتہ سی
بو پیس اسی کن چھو لاگن یمن
پچو خوکسہ ہا چھوی ہوی بد شعار

کرسنہ ہا زاہ خداوندگار
اگر ناگہان واتہ تس مہمان
کرسن ذبح دیہ تس کھوی بیگمان

اسن الہ دِ دِ نار دار البوار
تمی وقتہ کو کراہ ہی چھوی ہون
کھون لضفہ گاس کو کر بدنشان

دربیان بالغ شدن دختران و نکاح نکردن بغیر مقدم

بو چھوسن باپنی عرض خدمت کرن
بنت آمتن چھوم و بنت انہ کس
یہ تاوَن مہ فرہ توی چھوَن بیگمان
یلہ کو رسانی گژھی بالغہ
بن چھوی نہ ہرگز گرن تس کنی
اگر ارسہی کو رہ نہس صلاح
سہ جای آسہ افضل تہ بہتر بسہ ماہ
سہ گت بنہ مطلق علی کل حال
یلہ بودہ سوی لعنتی بدنژاد
اگر زن چلینہ بوقت نکاح
اگر زن چلینہ بوقت نکاح
تہتوی فتنہ برپا کری سی لعین
کرت گوشہ گوشہ ژہنکنہ دوور
دیکنہ صلاحس اندزاہ تہ وت
دین چھوک مِن ژوژ ژوری کرپا
یہ کاپاہ توہی پانہ چھو کرمتن
کریو تیہ کمن خوش نہ پانے کر لو
بو چھو چھو دو کاہ اکھا این نسان
توہی چھو چیش توہی چھو کمین

اگر تم تہوَن کن دِہ میان کتھن
سمت جمع گژھنو مہ دربش و پس
و دن چھوی اسی پٹ مِن آسمان
کلان ترز نشو و نما عاقلہ
میانجی نہ یونہ تام مقدم بنے
فلان جایہ کرہ نا بو کوری نکاح
شریف النسب بلکہ بڈ نیک خواہ
مُہر دلہ بیشک اَی تن دوال
زینیا دِیہ پٹس واژون نہاد
فناد اتوی پانہ روزی فلاح
فساد اتولی پانہ روزی فلاح
نمک شورو اتی سمائی برین
یہ مردود مطلق بنیا دکوت ژور
تہون چھوی مِن پتہ وت پامہ تنت
دہ کولو توہی پنہ دستہ اندیا
یہ بارا توہی پانہ چھو تو ملتن
درین وقت ہرگز مہ موکھ و نیو
گژھ ہو خوار و رسوا مہ نش ایگان
توہی چھو خرابات چھونہ امین

غرور الگنت پینڈ چھو سادنے
وینو کس چھو نخوت ہتہ دلہ مسئے
ہتند راہ ورم و ہتند حال و چال
توہی پٹ چھو سادی تہ یکل زوال
خیالس ایلون چھو نہ حکامہا
گور نزتہ سبنج تہ مہراجہا
بوزوکوال چھو سو ایون در نظر
گمت ایت مست چھو خراب و بتر
مہ گن کیاہ چھو سرخم کرن نہ بکمتس
بو موی ذکر بوی چھو سہ و بخش
کرن گوبژہ مول نیادہ چھوس ناسہ و یاد
لگی پادیاری دِندی گرہ یار
یلا شک چھو چلی سخن بو زنہ دست
چھونہ ات اندر کاہ کتھنہ کرد کا
اہی کرنہ عمداً یہ چان بکمن
یہ سر بہانی پتو چھوی نمن
ژہ کم گو ینہ بل گو اسی پٹ خبل
توی کی یہ ییت خوشیہ اندر دل
کدن بکت قسم گو بژہ مول دِہ دِ بل
بہانی دیون مقدمس چیٹہ بل
پتہ آدمیو وارسی پٹہ برابن
تمون ات کتھ دہ چھوی دیلن

Library Sri Pratap College
Srinagar.

ون کوره مول تن زداه صواب
ته گرځه مقدمس نشتنا بان شتاب
زافرارو انکارتس هنگ جواب
بمنه مدیټ نیزونی ای شتاب
پهوگاکمک ټیرد ادزهو ایلچوان
چهرتابع هتن اس کهان وهان
بن چهینه کاتهکت کرن تن بغیر
سو یا آهه ازشر ویا آهه خیر
اگرتن هوا یدکرو کابه کنهاه
پهو اندنی بسله تن گرځهن خواه پهوه
تولی فتنه کینبزاه کری دل نفاق
چه بدروی بدذات یم بدمزاق
پهو هتروه هتنی ول ئی ون
سو پهوی رشوت که منزابن
ته پهوی بهانو بوذن علی کل حال
گرځهن پهوی ته هتنی نشتن لامحال
هس کوره هس چه بینی خبر
سومقدم پهو کهتو بدهتر بدبیر
پهنه تن اپه کنته زاه بن
تونی ماونس مقدم بددین
بیربوزت چهونه پهاره تس کهنه لگن
کهناک تولن بیت پهوکی تو گرځهن

ان پهوی زولقیننه برنهټ کن
ون ناسزا پهوی تن بیشمار
بیرن پهوی نکاح ته گرځهن بعد ازان
مگر احمقان پهینه زاتن یه تن
یه کسزه کنهه یوت وتوشور وشر
یه ماآسو ازآدمینوادگان
یه کرتم خرابی در دین کار خیر
اس آسو کیوں ئی گرگی ماسوا
ون خوبانونی جهتن سیبر گو
هس هبوچهو نه کانه شیاطین لعین
کرن پهوی هرچیلانه سندی لوا
گهی پهوی چنین وگهی پهوی چنان
یه وانه زن گو بره مولی اول
تهوی کسینکهارن پهوپانسر نه حد
کرن بغره تن کن پهوچون بود ون
بوزانی نه یم کارهرگز کرن
یه گو کهو زړبهن دروهان پلنگ
یه گو عمره روزان کهیان غلام
بین قدرکیا تیوت پهوی می نشن
چهوموران ابون بوزنه پهوم ضعیف
یه بوزت گرځهن گرځ ماس خیال
پهو لازم مه یانی گرځهن ان ضرور
یه بوزت ونن پهوی اندزمان
کرن تن نشن پهوی سو مطلب عیان

کرن فیصلاه بزکوی کیا پهون
کرن زهته پهوی آتشن وردوار
سپرده خداوند کون ومکان
یه کم فتنکوی ناربرپاکرن
یه کس پهوی شیاطین صفت یت اندر
هنبردار بدردی ته بدنشان
اکه اکه ساری کرن اس نبیره
لبون مخته ته فتنه کرنے هپ
اده درزمان فتنه ته دور گو
پهوشیطان بلتن جاکر مکتربن
بهروقت امسی پهوزنگاه جدا
امس بپ چه لعنت وس ازمان
اس لعنتس نشه بے بدل
کرن بزجین لدی خود ازحد
دین تن بجلادی نشمس گرځه بردون
بوزانی نه یم ماهر گز تولن
ننه نان پالس ته هتن پالهنگ
چه یم مکترینه مس نشن خاص و عام
بین تیوت کیا فخر پهوی می نشن
سراسر گرځشس یم چه خوارونحیف
نمبردارسی پهوبنه اکوی بلال
اس کوره هالس نشن بی قصور
گرځهن کوره هالس نشن بیگمان
دلوک حال ماروی زدازتهان

بیه ریپه کهنه چهوی زهین تن چندس
ژه هض لوز شادی کری ن پوشاک
بیه خاصه ایزار ته هم کمیز
بیه جوره پٹ یا دوسه بیگمان
نس گرگسے یام زیو تت گره هن
دین تن لحاظه گرهن چهوم سٹهاه
ژه گره هن ان یو رون کو زمول
بحانه گرهن چهوی مسکین غریب
هتس پنه سوی گرگ واژون تهاد
ایون یام چهوس کوه هندی پدر
ایوای دین چهوس ته وبوز ایکلام
ژه تیوت دا چهو بینه مین هندلس
گمرکو رچهی بالعه بشیمار
گراه کانه وچهو ننا موافق دلس
به بوزت دین کوه هندوے پدر
رکمه هون شین کنه پاٹه پیو از سما
شرن سانی پٹاژه چهوی اختیار
دلس منز توقع مه چهوم زیاده تر
ژه سارنی هندوی چهو اسی موج
ژه چهوک سارنی هنداسی موج مول
خدا ین ژه چهی افسری دز قرن
انی اختیار س انذ رچهی تمام
به بوزت وبن چهوک سو شیطان صفت
گوادامنن کن کرمنه مه زاه

دیون چهوی نهان زیاده تر متعدس
زنن ته سو دستاربی تزس وباک
بیه داکٹ سینه بندهت وچیز
دمی رویسے بیه هیزار تا ن
گرهن شاد مان کیا سونا پاک تن
ولیکن محبت مه چهوم بے شماره
دیے تن لو چهوس خاص ون گبره مول
منس سینه سوزن چهو بیشک درب
انن کو رماس شتنابان چو باد
سو مقدم کرن خنده چهوس پُر زهر
چهم چان شور تم چهر میانی تمام
زیاده مه چهوم نار نهندوی شلس
کرت ناژه کو نه جایه اهو شیار
در آنخانه گره هوتس کرن از هوس
نمس گرگسارس کنوی زحذر
ژه دستو کوزه گره هاکه ای باصفا
زن وچه سانی ژه پاین نثار
گرهوک میانه کوری بن تیی پدر
ژه چهوک افسرده بینه گره وال
ژه چهوک افسرده بینه گره وال
اسی پٹ مهر بانیاه کرمزن
ژه بوٹه لاگ یا زهین کوله واسلام
مه نس لعنیو وانتادی کیت
نمی اس مسکین غریب وتباه

مگرات شخصاه نه شرف الو چان
فلانی دین تن فلان وه بان
مه بوزم چهو بختاورا بیعدیل
گذارس اندر چهوی سو مرد جلیل
گهون هاک بته چهی وهرین تمام
چهو نه کینه محتاج آسن مدام
گره رو دنه کیا کرو کنو گره هو
سمند رنه هو کهه هنرے ما پیمو
گره هی آسنوی کو وتته بته هاک
گره پنه وهرس چهو نه بیم وباک
شریفاه سو بوزم عدیم المثال
اصیلاه بلاشک کو فرخنده فال
دکس چهس سعادتمندی همند نشان
گره نان دهی چهوی غریبن کران
دکس چهس نشان سعادتن
گره نان دهی چهوی غریبن کمن
مه چهوی ماجه وته هوے رشته ار
امس سیت ما نکل مه چهی یاد دور
اهنز لوده پرژه می نش تری خبر
چهشه هو دنه نیکنامی اندر
بیه والومی نش کرن ئی بیان
بیم یاد سوی کو رچان دازمان

مہ درزعیب آ توم تگو سنہ کلام
مردودمس یہ چھوی ہانیوٹی سلام
بلہ چارہ زانو نہ غیر از قرار
دژن راکے مہ پٹ ژہ چھوی اختیار
مگر دپو نہ تم مشورہ چھوم کرن
قربین نہ اخوانی چھوم و نن
بلہ ہم دم مشورہ بت اندر
ادہ چھوم چھوم مہ منظور یکوش بٹر
پین فرکن کریاس مہ تا کید ما
خدا از انہ ون آسہ کیاہ تش بدا
اگر آسہ تقدیر کانہ غم چھو نہ
وہ ید آسہ کتہ تو نہ کتہ کم چھو نہ
ژہ گژھہ ونکیس گرہ کانہ غم مبر
یہ بوزنہ کہنہ دپس چارہ کر
دمس نہ درین ملک ہرگز قرار
شو دپو باژوی ہت کرن کے فرار
بیہ ایزہ ژی بعد ہفتہ مہ نشس
زا فرار وانکار نک ژے ی خبر
بوتو تمام تس نش پرژہی سربسر
یہ بوزت اندرکن دین سے ی اخرین
ژہ وچھ کیا کمہن چھوی مردود دین

اگر زن ہچھی ژی دلس کر یہ کت
ژہ گژھ گرہ کر مشورہ بایجال
یہ بوزت پدر کورہ ہند زجواب
بخانہ مرکس مشورہ چھوم پرژہن
وہ الحمدللہ مہ پٹ گو یہ جان
یہ خوش ژی گژھی تی ژہ کر بایقین
یہ خوش ژی گژھی تی ژہ کر بایقین
یہ ز انکہ کر یانہ چھو کرہ ژمول
گژھہن کورہ مول چھوی بجانہ روان
اژن کھوژ کھوژ مقدمس نش اندر
سو ظالم تیہ کار بد روزگار
چھو آسن بہت نکیہ دت باخیال
وچھن یام تس گرہ مس لیون
دین تس لحاظہ مہ گو بے شمار
منزمیار ژہی اوہ مہ چھینہ کرقرن
وہ بیوم یت اندر ہی اژن بیگمان
انوم ژی پتہ کورہ مولی زمان
کرہ باہم بوما ہنیتہ ہرگز ید کت
اگر رنیرہ رنیرہ مہ پاس نس کرگ
دمینہ بوزہ تن دین اعر خبر
مہ دپومس چھوسوی ہن شریف اصیل
گداراستھاہ تس چھو دانہ زمان
پتن ماک بنہ کھون وہر یسے
یہ ہا جہ ہندہ طرفہ چھوم سو فریب

یہ رٹو باگو سوزی چھن دس لیت
یہ کت ژی کرن چھی علی کل حال
ون تس ہیر دار سی باصواب
کرت یوژی چھوم ون نہ پرژہن
یہ ستار سا تو یت سپن سائبان
اجازت ژہ چھوی لٹ پھن بایقین
اجازت ژہ چھوی لٹ چھن ای امین
مہ سپیت کانہ کہنہ کرمہ اید العقول
ایون گبرہ سند مول چھوی لعد ازن
خبر کیاہ وتم سوی دس چھم سہ تر
یہ ون خون مردم چھو یلی لنہار
خیالس نہ تس سوی خدای جلال
چھو آہستہ باطن کلامہ کرن
درین کار گو سوی مددگار و یار
زوجش دلیلاہ مہ چھینہ پر فترن
یوی جانوین گومہ بادگران
وتوم تس نتہ سربسر داستان
دمینہ درین کار ہرگز بووت
برین کار ید اک چھا ناہ برک
کرن غیر سی سیت گو ناہ حیر
یہ صاحب دولت بعدیل
برابر چھو نہ کانہ مثس درجہان
سو حاجت کدہ ون چھوی غیر سی
لحاظہ نہ تم مہ چھوم بس عجیب

دِیُن چھُوس لوٗ چھوٗسنہ کرن زاہ یہ کار
بڈ یامر چھ کوٗری مَن گامین
چھ منت ہیوٗن کوٗز مالس دِی
بیہ گھنہ پوشاک اکسے ہٹس
غزین ہنزی یم پنچو چھی تمام
زہ گرگ دلاور چھ خون تشنہ شیر
دچھِن یم چھ گٔت جایہ بیٚہ چھِن تس
سخن مختصر کیا چھو طول کلام
فلانی دوٗہس منز نشانی زہ کر
وہ گرزہ گرہ چھوم چھا توحب اتم
بیہ خرچہ دیہی خبر چھی تمام
بیہ انزہ شیرین ذی ہفت سیر
اگر مصلحت آیہ تمہ وقتہ جان
یہ بوزت پد دگیر سند انز ہان
شیا کا ہنتہ چھو سنہ بخانہ درون
ولیکن دلس منز دین الحمد ا
یہوی بہ ہمی پٹ ہہ چھوم بیگمان
بو اند ربلا ہیوس تی ہین ابتلا
خرابی کرن گاہین بےشمار
زیوٗن غرر چھ اہر شنی جا بجا
ہر جا مین ہوتنے ہند چھو خوف
وتن ئی گرہن سوی خانہ دزن
ودائی کرن مشورہ با عیال
کرو کیاہ چھو یت ناوہ دکھ دنوی

بوزیکا رچھوس وزہتن برکنار
ہین چانہ خوفہ چھوہ کانہ ابوٗن
چھ پنجاہ تس لعنتیس دِتی
چھ زاگن یمی گبرہ مالس نہ تس
بنک گنۃ ییتہ آسہ نتہ ہیو ولام
ہمبر دار نہ کوز مول بڈ شریہ
لوٗن چھی نہ پوٗ وسیت لن ہون تس
نیوٗن گیرہ سند مول اقرار عام
ہٹس پٹ چھ تس کورہ مالس نظر
ہمت ان برابر زہ نی بیش وکم
نمک انزہ ترہہ سیر برزن خام
گمان نکاح تھا وذی مستطیر
وگرنہ آینہ روز شادی ہان
زبانی چھوا قرار آسن کران
فقط نام پاک حق بیچگون
یہ مقدم یمی وقتہ کرتن فنا
شوریوسان گاٹن یہ گرگ دمان
یہ مقدم کرن مبتلا دربلا
چھ ترہہ ورشہ اہتر شہ کوری قطار
بڈ میش کرن کیاہ گمت مبتلا
خدایا ہمین قہر چی لای توف
نہ چھوک دار ثر لکس نہ رائی سخن
یہ کیا بنال گو تخنہ پھکو کنہ بنجالغ
چھوا آخر یہ مردہ دفن کرہ نوی

ہتس کاہنتہ چیزا چھونہ خانہ در
تمس آسہی تت شیپٹ نظر
چھوآسن تس پچکنوی ون زمین
ان بعیں اندر چھو تت دلخزین
گمت سوی دیین کھانہ بیُن چھوس تمام
کرن جمع سوی خرچ خانہ دتمام
یلہ روز موعود سپنن عیان
یہ بیچایہ ۱۵ آسن چھو فکرہ کران
گڑ کیاہ بوکنہ پاٹھ گرتھ تو روان
گنوی تی تو یہ سپیت چھم زی جوان
مہ یارس لگن ذہ ۲ اوّل نفر
گمت مبتلا چھوس بی فکرن اندر
یہ بر زحی کس تخ کرہ کیا من کس اکھا
ید ام بلا چھوس ہمت مبتلا
نہ چھوم ترین تکو زیادہ یہ رزق عیالدار
اگر اک من سوی کرم لازہ لار
تو تن فکرہ کرکر چھو زورن سو سیت
دیمن آسو درد دلہ راون گرت
چھ واتن یلہ کورہ مالس گرہ
نہ ہیبت چھ گل گو منز سوی پرہ
بیت کن چھ یہ مقدم کرن انتظام
ان کورہ مالس ون تس کلام

ڇھو وڃي ويس گوشہ تي بيسر
ڪلان ناٺ موجود ٿيا وسر بسر
ڳرھن يام فارغ ٿيا ازخوردني
سو مقدم ڇھو آسن متن اردني
ڪرن ڪر يڪ مھماني ڪن ھيو
يه سڪينه سندھا ڪ بته کھيو
ڇھو اڪن ڏين ھاڪ ته ڇھو بس
ٿھون ناٺ پالق ڪرين ازھوس
اڪن مخصي ڪن ڇھو سوزن پيام
ڪرن اڪ طباخ ٿه پر از طعام
ڇھو بانوي ڏه روز ھن خانه در
يه طباخ تس سوزن زود تر
بيه ان ٿه لوڙ ڪلان تر بزود
ٿهوي وڃي سن نيو زود زود
سبڪتر اٿن لوڙن سو طباخ
ڇھو مقدم ڪرن وڃي ڪن مزاج
ٿه برسن ھنايت اندر زياده ڪم
ڇھو سوزن يه بانوي محتشم
ھون يام وڃي ٿه پرن تنہ سيو
سو سڳ ڇھوي وٿن پانہ از حرص آز
ايون پانہ تن وڃي سن شوان
ڪتن ڪل وتن وڃي سي ڇھي ھان
ڪرن ڳامين دعوتِ خاص ڇھوي
ڪوڪر مارنس ڏاي ڇھو سنه ديوان
ڪوڪر ڪو ڪري ڇھوي عالي ڪل حال
ڪرن ذبح وڪن ٿه ياڪ گو مقعد
غرض پانسي ڪن ڇھو تس گيڳي
ٻھانه ڪرت ڇھوس ٿن گو سفند
سوئين ٿن خبيثين موافق ڏيس
ايون يام وڃي ڇھو تس ٿي ڏين
ڇھ مھمان درخانه آمت عزيز
مگر ڏيرو ڪلھير يد خرچ نيڪ
يه لوزتا ڏن لبرز مس وڃي ازسي
ديون ڇھي تس ذبح ڪرين ڪله
بله لبته وٺن ڪٽن وڃي ازه ڇھوي
ڏين ڇھوس ته بکوچه دم ول ھئن
ڇھ مھمان درخانه آمت تره زور
ھئن ڪڙ ڪرم خانه داران تياره
سوئي خانه سوزن ھئن وڃي ازسي
يه ڪنيزاه ھئن آيه نيوڪ نيوڪ عيال
ٻاھو ڪٺيان ھئن ھونه ڪو تدان سو ماز
وڙي سٽ ڪون لقمه ڪٽ ني سو لعين
ڇھ وانن بله ڪاڇن مھمان
سوادمن يڪين ٿي ورزن ھيت تمام
ٿه ترن نفرتي ام آسه دعوت فقط
مڪافات امکوي لکڪ ڦن ضرور
گبر مالسند پانڙ ياڻھه ڇھي
بره اڪ نه مارن ڇھ بھتر نه جان
ڇھو ڪٽ ڪٽ بلا خشڪ ڪي انحو شخصال
يه ڇھي شر مه منز جاي اڏ ليسند
ستمگار بد وي مردود سي
انن وڃي ازه اڪ خاجبه ته ڏ ليسند
انن ڙار ڙار تس ڇھو بس انھوس
يه ڪيه ڪٽھڪن ون ڙه ڏن شير ھن
قسمو ار ڪر گوشت ازبس تميز
اگر ڏڪنه اڏه لوڙه اڪ پيه نڪ
کھو ڙن تس لعينس تخ ناپا ڪسي
سو سڳ ڇھوي ڏين ڪٽه ھٽن ڏ زلہ
وڃين تنڪنوي تيه ڪنن ھون ڇھو
جگر نه بيه ران ساري ھئن
ڏه جلدي بخانه نه سوزي لفور
سه بانوي ڏه پيس ڏين آشڪار
حفاظت ڪرن پانه بيگانسي
ڇھ پراڻن تني سڳ سچه گرد بال
ڳڳشتاب وڃي زقرمه دلنواز
ٻين پٽ ڪرن لعب ازبس بڪين
زخويشان وڃي اقرب ڇھي سار سمان
تڏيشت ڏين ڇھوس سو ولد الحرام
يه ڙدرم ٿه ھئن ڪرنٽ بد غلط
ڏه من لعذري نش لو سينوس نفور

کلان ناته ساری ژه بریت اندر
طبخ ناته بیه تاوه ناته تمام
کرن پرچه تت تور وطباخس
کھون تا ہفتس سو لحم حرام
گژھن یام فارغ چھ تم سربسر
ایوانی دین تس چھو از بس بکین
مه ستن ژه آسی زبان تری لفظ
اژن لرزه تس گیره مالس بتن
دین یا الٰہی رچھوم و نکھس
بلایاه چھو کتھام واژون نهاد
خبر چھمنه ون خرچ کوتاه منگم
دین چھوس سخ بدخوی کڈ خرچ زود
پو زی چھوی یه چھوی و نکھس خرچ ژی
یه بوزت سواد من گژھن دلحزین
ونت چھونه زانن کمس کیاه چھو دیون
پریشان گومت چھوی گنگ و لال
دیون بی محابا کڈت تی تمام
سو خنزیر اسود رٹن کس سر
دیون اک روپے واژسے نذیان
دیون ڈوسے چار آنه دگر
اژن لبد ازان چھی اندر تم تمام
بیون چھیس رقم بوذنه گھنته ھم
پرن ازچھونه کھننه عقد نکاح
اگراز یر و خطره چھونت اندر

کبابه تهٔ گشتابه قرمه دگر
بیه آب گوشتک کرت انتظام
چھو سوزن گره تس حرام زادی
سو گرگ ستمگر نه واژون لگام
کڈن تام تس گیره مالس نیر
ژه بی شرم چھوک بے حیا بدترین
فرد ون اک انت عقل کنه چھوک ژه خر
وچھن یام تس مقدمس سگ بانن
ازین بد سیر دم پناه و نکھس
بیاد فتاوین دتن ازعناد
کمی حیثیت چھوم کنه سنا دن بنم
دہو خونه زیاده که ایچ شتود
پگا نگلہے پٹ سوڈی چھو بتی لوی
زآزار آن ظالم بدترین
زوحشت وچھن چھونه سوی رکن
پشیمان گومت از آن حسب حال
یه کینزاه منگن چھوس سو ولد الحرام
دیون چھونه اک پیسه تتوی اندر
دیون تایدس ٹم ورآنه عیان
چھو باقی رٹن پانسے سربسر
ازانی دین کوره مالس پیام
کرن قبضس اندر بکلی اتم
درآن روز شادی کرکت ہم فلاح
چھ ہم باکسیر نه بیه بد ہنر

کرن کار خیرس رنگی پگاه
تقابل مین سیت مشکل گمت ه
بیه پن نیره نه بہندی نکاح
زہیبت ژه آن وقت ین درصلاح
ہی مصلحت چھکھ یمن ون پسند
پہ مقدم چھو پز زیادتہ ادجمند
اندر کن چھو آسن تس نی خیال
مه رشوس اندر مایم کانتہ وال
بیه خرچس اندر درنگی کرن
دی اک روپے ہم بجای ژہن
انت ہم دیان چھوی یہو قول گر
فسون باز بد روی نه فتنه گر
دین چھوک مین مہمانن تمام
مرحض ہمی صحبتس تیوه کریو
کرن گرشه خدمت یر خاص و عام
یه عقد نکاح بہو نه ذمه ہیوک
پیه بوزن یه گیره بستدی پدر
چھو منتسی اژن رعشه تان اندر
کرن تنه عاجزی چھو کتے بیان انکسار
مگر عاجزی آ ہنته تس بکار
چھلاه یتن گو نه کھنه تنت گوتی
گژھن کھسه کر سوابه من [illegible]

بو شرمنده کرهش ته چهوی واگذار
درین لعربن زود مختار کار
گرهن خوش چهوی کو نهندی بدر
یلو زن وچهن مقدمن ام اثر
کرن عاجزی تن برمی کلام
چهونیرن کرن بیت ڏنه سلام
ایون گیره سندوی پدر بعد ازان
سو مقدم ایولی چهوتن تهو نهان
مه کیا گو هنتوم زوره این رنج وار
درین ورطه غم مه پینوم دوچار
لحاظه چهو بیشک نباهی کرن
لحاظه گره یار ویران کرن
فروم مه لحاظه کرم کیایه کار
نه چهوم خرمه رضی نه ایر خر سوار
فلان روز تاریخ شادی ته چهی
بوقت دگر شادیئوین گرهی
چهه دعوت تهین لعربی مختصر
اگر زن زیاده انک یک پهر
معه باندیم تره گرهی بن تمام
بروکن برین کارون انتظام
گر خشک نیرن چهوی گرمول
پچه آسن لتن گو متن انده هول

گرهن بام مایوس تی تخرین
ڙلائی چه کالی تمی بد سیر
چه شرمنده گمیت بجانه ازن
هکن چهینه بادون عیالس سوداز
چهو بهتر وه تهاون بیسر دزهان
ایلون چهوی همیشه نشه مقدمس
به کبیتراه ثم وعده تس کر متنوی
گرهن خوش ته ڏلیشت چهو گرگ بیا
بهر وقت آن چهو ڏالی متس
چهو ونن یه وقت شادی قرین
دین چهوش ته ون کوره مالس خبر
دین چهوس نه ناپاک وپن چه اب
چهنه تس گرهن کو وه نه بالغه
چهو اک سال باقی ونه تس تمام
ونن کیا اس چهوی خبیث لعین ودی
دین چهوس ته چهی سه نا بالغه
به بوزن غریبس لی مد ردم گرهن
سفارش ان لتن نشه بیشمار
زرشوه یه چهوی راضی گرهن
ایوانی دین چهوس سپن ون تیار
تیاری ته کر خاندس بعد ازین
همیشه ایون چهوم کرن چهوم دبار
نبرکن کر وچهومه بد نام عام
مقرر فلان روز چهو کار خیر

زبیدادآن شمر لی دادودین
اهی گرهونه کارزاه ان درنظر
تمی ظلمت آسن نار غمن
گرهن بان پاڻن تمی جانگداز
هنوی بار غم پانسی پٽ عیان
تمس خارجس نه بیه بدرس
نه آسن چهوتم سر بسر امتوی
بظاهر چهینه تس کرن کانه کنهاه
کرن زاد ویار اچهو آسن تمس
نیون ڏال تس مرتدس خوشرین
پهی کار شادی گنڍن ون کمر
یه چانوی ونن چهوینه کار صواب
چهو خوف از سرکار لی احمقه
درین کار چهوی برار نوی والسلام
چه پنیره ور شی ته آسن قرین
وچهون کیا چهو ظلم بیه ای عاقله
ز هیبت چهو نس نیس نشه کڍن
دیون رشوه تس لعنتیس چهی دیار
انن کوره مالس چهو سو بد دهن
همان گبره سند مول کرتهن ته خوار
سو بیچاره زانن مه ژی کمترین
ته چهوک یا نه مخفی بو چهوس آشکار
اندرکن توهی چهو بیئی التزام
خبر داد بهتونه گرتهو ذره تیر

دین بابا کهی لګوس ګټ پچهی
دین واجه چهس سنت تې چو نه دار
بیه ډور کړنه تمې وزن دار
دولړه پنده توله بیه پوړ زان
بیه ګوشوارن سبزی ریسمان
بیه سټرنه ببه چهی قصابس تمام
خلاله بیه کټنه کاشو دوچار
یه ګو زیو دا توک ژه تفصیل عام
کما وېراک جو رسوی تیار دار
جیل نی نه شیطان طراک ژه ان
زمل ټیته سر چادری زی تمام
بیه زفلچی زی کینزی ژه ان
بیه مثله کهاه نه هم ګوسفند
اده شو بیان نیزه بو نی چهوے تی
خبردار چهوی هوش کر هوش کر
عماری لدی ناخنه هون منز
بله ګیره سند مول عن سو قال
سخن مختصر بوزون اصل راز
جمع چهی ګزهن خاندرس ټ په تمام
چه سو زن تس برنج نه ګوسفند
ګډن زار زاری چهوون تی نفر
سو پوشاک و زیو نه سالر تمام
بېټګن سو مقدم ایون الغ دان
اژن یام درخانهٔ آن جوان

ستمګر ممبر دار و نه کیا دپے
۲۰ بیه بیت از نقره یم ګوشوار
بیه یهه ته ترټ ما خاص سو ډی بیه دا
سو بادام نه تاله سوزن ژه زان
دل آرا یهی سر سر بیګمان
تمی روپه سبزی همه خاص و عام
رو نه تت ګزهن آسنی خوشګوار
ژه پوشاک کوی بو ز و بنګن پیام
زمل خاص زی جو زیس لوټ یه دار
پټیو اک ګزهمی آسنو یے سخن
سو طاقین نه زین قصابه بنام
زه ابزار یا پوش هت نے سخن
سو ګزهو ته ور ترک آسنو خوش پسند
اګر دګنه یهو تو ژه نیرک ستے
نصیحت یهی میان چهی ګوش کر
بیه و نومی مه پر ونهټی امیوک نهاو طنز
پریشان سین سخت نه ان حسب حال
ګرګ خاندرک جمع سامان و ساز
زخویشان و اقرب همه خاص و عام
مقرر بیه ګو مټ چهو ای احمند
سو نا یدته مهراذه بازیب و فر
پین ګن ګرن بو ز نم انتظام
متس کو نه ماس نشه دز مان
متن نشس ګزهن جمع نم بیګمان

سو ملعون دین چهو کرے یو ون
بیه کینزاه لګس خاندرس تیار
ګزهی ما زډو ډکهار اس شکار
نمول نی ور لګنی چهو نه تت اول
کو کر یوت بهه ګرزه ون ژی خلل
سراسر یه کینزاه ائی ژی تیار
یله روز موعود و ات بکار
سو اذ من ایون نز دان بہ قرین
سر ہر چه تس حرتدس نشس ایذین
برابر نه ساری یم چهس و تن
چه آسمان کم بره یس تن
تمی خوبصورت همه نا ته ثمین
ایون وازه سوی آتر ګی بدین
سو مقدم چهو عمداً ان تس دودن
دین تس چهو یم ایټه بره تمام
ده به پانزه ګهیره اچو فسکلام
متس وازسی لرزه اس دلس
کدورت ګره نمین ګزهو ته ګه مقدم
دیون پانزه ګهیره درجه اول
متس حمقس متدس ان خلل
دوران و جګر هت بیه دل تمام
سوی خانه سوزن چهوے سو بد انجام

يه بوزنت سوا ذمن هراسان گرهن
سو درد و رطه غم پريشان گرهن
چهوسوي کهوڙ کهوڙي اکڙن بلت و پنج
دپن مقدس ئٽ بلا درد و رنج
کرن نعره چهوس سوي سگ بد نشان
منگوم کيا نه وايس ڙه کيا چهوکت دڳون
برا برڙه چهي تره دني ايهزمان
رٽن پير انکوي ڻه چهوکے خوف جان
يه بوزنت سوا ذمن کرن واولا
اڃهي يه کس ناگها ني
خدايا بنهن ظالمن قهر کر بلا
پريشان کرکت بدبير بد هنر
سخن مختصر بود تره چهوي دپون
اهس منز سو مقدم يه چهوکے رٽن
ازان بي کرن يا ترتي خرچ چهو
رٽن يد سير با تين يا
پرن بعد ازان چهوي اجابت و قبول
برسم شريعت و دين رسول
فقط چهوي دو ديلي اگ نطيبن دپن
يه مقدم دين زياده چهوس هي گرهن
کرن کيا چهوامسے پوي چهو ديون
حروف کنه چه آس زباني پرن

يه گوسوي که يس آسه ادني زشان
سو چهويه وقن جا يپٹ ا چهوان
مصلح سراسر يه کينزاه جمع
سو مصري ته يه چاک بيه ارچين
يه گو پاسے کڙ وه رو دس عيال
سماوار کنه قهوکي پر همه
چه سوزن بس گره با انتظام
يه کالين تزامه کنه از طعام
سخن مختصر کالين وقت کار
يه بو جوانکوي هون از حرص و آز
بين پٹ چهو يه بيت کرن شور و شر
زبست چهي گرهن سرسر مردمان
ديوان کريکه خلقن کرن ٹي ور چهو
بسن ن بو وچهو کرن سوي هلاک
خبردار چهونه کرو کانه يه کار
کر بو هوشيار ته روز بو خموش
گرهن چهي نبو زنت نمي خسته حال
ديوان مهمان چهو خوردان تمام
دپن وا زسي سوي خلعت بعين
سوئي خانه سوزم بي نن طعام
ته بوزنت چهو وازه گرهن بکقلم
زا طعام وز گوشت بي شمار
گرت لوٹ سوزن چهوتي سرسبر
کڈن بعد ازان از منس چهوکے نبر

وه ليس آسه ذوالقدر در مردمان
گره بتس کرن کٹ نتول هت روان
يه چهوي بهيوک سو گراني طمع
الاچي قلوچه بي آن بعين
تهون تهنده خبطره چهو تهون خيال
بتس مرتدس گره سوزن تمه
يه قليچه بهت شت و غيره تمام
يه يم چه بسن تم چه سوزن تمام
بله زن وقن سبه بهندگنه کار
يمه ديگها چهوي کرن غيب ماز
چهوٹانگان تنهتي نبه کن ٹانگه خر
همت چه زان خوف گرگ دمان
ايون بو زنه زن نمت نور چهو
بتس نه نده روزن چهو مشکل کجاک
تبر لا بنهن سوي کرن خسته کار
مر بو نبهه نه ناحقه نيرو يه جوش
ازن لرزه تمني چهو در فعل و قال
گرهن خرد و نوشي چه ون اختتام
گرهن کونه چهوک ديگهي نش قرين
يه يم ژه سن کرمتن خاص و عام
يه روزن گت چهوس کڈن چهي بدم
پيالن نه ٹورن اندر پر کنار
برن يڈ حرام ناٹوي بد سير
دپن چهوس ٿه تنه رو يه ده مختصر

کرن کیاہ چھو امسے روپے چھو یون
امس آسنی گژھہ فقط آنہ ژور
یہ زان چھونہ بدرگ شوم تن
بہ موجود ساروی یہ پیش خدا
سوٗ آیہ مثل الذین ژہ پر
دوم تمسند وے خاص قرآن و فال
چہ امسی دپن نائب مصطفےٰ
ممبر دار چھوی نسل ابلیس خوار
چھ کر توت امسند سراسر خراب
امس دیون کوے چھوی سراسر گنہ
یتھن ظالمن لعنتیس مُدام
چھو سُوی شوم تن نسل ہامان لعین
یمن رشوہ خوارن حق داد گر
یمن کرنہ چھو پید اپیمنوت جحیم
ژہ روز مرژہ ممبرا یمن نش جدا

حرف کُنہ زبانے چھو آسن پرن
زیادہ امس دیون نہ گو کاربور
امس دیون چھو درمخزن و لمن
مضاعف لبن چھوس وزجزا
بمہ ینفقون فرانس اندر
کرن دون حرامس چھو بیشک حلال
بلاشک امس دیون چھو جور و جفا
امس جای چھی خاص دار البوار
بلاشک امس گودنوی بد صواب
چھ جرم عظیم تم بگردن چھُس
بنن قہر حق یوتنے ہیٹ مدام
چو نمرود و فرعون ہیوی بدین
کرک خوار و رسوا یوم الحشر
بنک سوختہ در عذاب الیم
ژہ کر نکیہ با فادر ذوالعلا

معزول کردن امام از امامت بہ تہمت زنا

امامن ہنزی اک لیلا ونے
ز شعبان گئی نک ایون در نظر
پتہ چھک نماز ژہ پرن خاص و عام
ازان ییں ہتن ردو بدامس دوتن
مرد اروی کرہی کت اول
امامت کرت دہر یسی بد سیر
اکُھت چھس دپن یانہ سپتن امام

یہ چھوم وچھومتُن بوزمت یہ کنے
ایون چھینہ بہ یہ سہ جاس اندر
بلہ زن فرن اس چھہ فرض سلام
ہیوی کاروبار اہی رات دن
امامن یہر سوانک کیاہ دل
دیون چھنہ کت وتم سر بسر
بنیامت ژہ چھو کیاہ کرن چھو کلام

ژہ وانی اہی دیون تہ دیون چھوس ضرور
ولیکن ژہ نش اس چھہ ساری نفوذ
ژہ سانوی ہنوی چھو نہ ہرگز جلال
اگر نک بلاشک تنوی چھوی زوال
امامس گژھہ ماتی کنن چھی سرکت
زہیبت ایون سنڈ زیادہ تہ چھنہ
یمی فتنہ امس کڈون گو امام
کرن جمع سارن اسے خاص و عام
دپن چھوک امامہ چھو گومت خراب
شب و روز آسن چھو در ناصواب
خیاس امس چھو نہ رستم ایون
چھو مغرور کرمت یہ سانی فلن
گرہ چھینہ خر جیاہ امس تہ نہار
شب و روز کھون سانو چھوس کاروبار
یہ کھمت چت چھو نہ سانو ہر گزون
بظاہر کونہ جایہ شکراہ کرن
اکھت سانو گنہ زن چھو بدہر زمان
منافق یہوی چھو کہ ایمر دمان
مرچھوم ژیونت نس نش پیٹھ
ہوی جہنم ناپاک چھوی بیگمان
چھو بت یار لنے سو کھوت چھراں

Library Sri Pratap College Srinagar

بیکدم کڈن ته کرن شرمسار
ڏين گاہین اسه چھو پرالوٹي بکار
اڃي سيھن نابکارن مت
کرک منتشر دربلا نا قيام
امامن نه نيم رشوه ھين برملا ز
ده کيائڪ چھ عارمچ که البرفراز

دربيان آمدن نمبرداري بعزيزه مولوي صاحب وهمراهش امام صاحب بپياده در برف بود

ھه بوزم ز اخبار مخبر خبر
پھو در سر حڈاڪ ھا معتبر
تني آسو اڪ مولوياه پسند
ڀھوي پيرزاده سھاه ارجمند
ھتس تعزيا آسو آمت پڃشس
ايوان آس اطرافيان جيش جيش
قضارا ھتس مقدماه اڪ مريد
ڀھوي آو از راه بخت شديد
در آن روز آسو برف پيو مت سھاه
گمت پر زمين نه گزر بسته راه
گرس پٽ سو مقدم بسخته پڇن
گرس ونٺھ شخصاو ڪھن تس پچن

ڇھو لازم آھي ون علي ڪل حال
امي تام بدنام ڪر ھر طرف
تشريف آئن ڪياه ڪرن ڪار بد
وه لازم ڇھو تبديل اسي ڪرن
ون ڪياه ڇھو نه ڪن ڪاھه جواب
يه بوزنت ڇھ اس ٺيرلارن گڙھن
ڇھ اس چان تابع ڇھوڪ سانو سر
ڇھ اس چان تابع نه ڇھوڪ سانو سر
ڇھوپ ته ڪاھه امس ٹ قصوالدن
جوابا ڪرن ڇھس ھم اند زمان
ڇھو آس تس ڪرمتن پيشتر
ڇھو آس تس آخوس ديون تمام

ڪرن ور زين قريه اين خصال
به زانان آرن آھي ذي شرف
ڪرن ڇھوي شب و روز اطوار بد
دوم آخونا خاصه پاٹھن انن
ڪه آيا بوڇھوس لع زون ياخراب
جواباه امس مقدمس ڇھي ونن
يه پانس گڙھي خوش ته پانس ٺه ڪر
يه پانس گڙھي خوش ته پاني زه ڪر
امامس ڇھ مجرم سراسر ڪرن
ڇھ آنن دويم آخونا بعد ازان
نمبردار سے رشوه ڪھه سال ھر
نمبردار سے سال بروالسلام

دربيان رشوه خوردن نمبردار از امام صاحب

ڪرن مخبراه اڪ ڇھومي نش بيان
قديمي تني آسو اڪ آخونا
امامت ڪرن آسو تنت گامسے
ھتس مقدمس آسو نه ڪھه ديون
ڪرن پالسے بعد ازان نم سگن
مقرر ڪرن بياڪ اند زمان
ھتس پانژ يا ٺژ آسه وھرس دي
اداگے تنتھے پاٹھ ڪھه ساٹھا
امامن در آن سال شوڪ رقم
نه ڈيشت نمبردار گو برخلاف

ڇھو گام ھتس متصل ايڇوان
زميناه ھين آھو تس ڪم ھنا
گذارا ڪرن آسو سوي پالسے
سو مقدم نه آسوس تنھي ٻيلنوي ڪھون
جدا از امامت ڪرن بے سخن
ھتس سال بر آسو رشوه کھوان
تمي لعنتيس ھميشه ڪھنے
در آخر سين اڪ دوھا از صفا
دتن نه ھتس ڪھه زبيش و زڪم
ھتن نا سزا اتن ون از گزاف

کھوَن پولھورته يه نمده دجه
گرُس و تھوسو مقدم ته درخانه زاو
يقين بيارنی گو يه چھوس ڈوم سيت
ھتس موکوَيس يھوی نسان آسو
ھتس مقدمس کن دين ای کين
بسخنے ته انو ھتن دين سخت
اماس ايذا زی توت بے شمار
يه کت مذھبس ملنس منز روا
چھونه کا ھنه حق مقتدليس وتن
يه گو نائب خاصه حضرت رسولؐ
يھنده سيت چھوی تازه دين نبیؐ
يمی دينکی زٹھ چھاے نابکار
چه حاکم يمی دينکی ھيگمان
يمن واته تعظيم سانوی کرن
يمن پٹ چھو رحمتی رسول خدا
يمی تابع شرع دين متين
بروز قيامت يمی سر بسر
اژن جنتس يم پکن بارسولؐ
که ای بدلج بدسير شوم تن
تھند قوم ساروی بروز جزا
ته ھی نار بن اکت ھوی پاکدين
گواھی بوانت پٹ ديون چھوس ضرور

يھوی واتو صبحه سُتی بجه
اسپه سٹھ پھرمن گنڈ ته ستو نو آو
زسرا چھو گيمت يمی آره کيت
دلن منز تمی ساری شک کاسو
اماس ايذا واتناوت چنين
زحق چھی ته نفرت که اشوم بخت
ته پٹ گژه بیزار پروردگار
اماس ھٹن واتناون ايذا
امام صيب سيت تعزيات اين
يھنده سيت چھوے دور کفر وجھول
مکرم يمی چھی که اے اجنبی
يمن قدر چھی پيش پروردگار
يمی پيشوا اسان دردو جھان
يمن واته تکريم سانوی کرن
يھندی چھو ھادی امام الھدا
اھی منز يمی جان بھتر گژين
يکن پن پنن قوم ھت در حشر
ھن حضرتس لش چھه منسد قبول
دزک ناره از قھر آن ذوالمنن
دزن ناره از قھر حی علا
گرُس يمه وتھ بر تھ آنوھن کين
دزک ناره زی چھينه جای سرور

قصه پٹواریان فی نمبرداران پائين بر پائينان

چھو پائينس اندر يھوے زيادہ دور
چھه پٹواری سيت در ظلم و شور
زدرشوه متو گام گرمنت خراب
چھو گنڈ منت کر برده ناصواب
يله زن چھو طوفان گژھن دريا
چھو پائينس اندر وھتن شوره تر
گژھن چھوی زراعت دھقان خراب
ته ساروی گژھن غرق در قھر آب
زننگی وچاری گژھن جابجا
پريون مردم از غله در ابتلا
چھو سرکاره سند رحم پر شھر و گام
رعيت نواز ده بر صبح و شام
يله واته صدمات اين آسمان
زراعت گژھس پٹ زقھر متان
سوبا آسه زی تح نته ژالہ بار
زطوفان نته آسه پانی نار
زسرکار والا چھو اجرا تمام
گرنت چھوی ميوک پورا انتظام

ته بوز مرزه ميرا ز عالم کلام
اطاعت امامن ته کر صبح و شام

بناچار فیرت یون لتھ جواب
نہ آنہ دموٗ روپیہ منزہ از صواب
کرن زارہ پارہ تس بے شمار
رضا مند آخر بنن حلقہ دار
چھو مقدم یہ بوزت گژھن خنگین
دپن چھی مخالف چھو سموزکین
ہم نقصان بنن پنچ وزنس اندر
ہنز رای ساری بوزاون پتھر
بوزت روز موٗ ورنہ چھو نو جان
یہ بوزت چھہ لرزن اسی یا ترہ
سو مقدم گژھن یام قہرس اندر
کرن مشورہ اس چھہ با ہمہ گر
دموٗ روپیہ منزہ ۳ آنہ نتھ بے ضرر
سو مانن چھو نہ مطلقاً آنہ کھون
دپن چھوی گژھم بیاک آنہ دیون
سفارش کرت چھوے گژھن سوے رضا
تھون روپیہ منز آنہ لتھ کن دیوا
نہ آنہ دنی حلقہ دارس اول
چھو اک آنہ دیون مقدمس انہ خلل
سمی وشوی ہوں بلہ گے رضا
چھو نیرن ادہ سانو سوی مدعا

یلہ زن چھوٹ ہر سو واقعہ گژھن
حکوماتس موقعی پٹ ان
نمبردار پٹوار آسن ضرور
نمبردار پٹوار آسن حضور
زگرداوری ژہ کرنقشہ جات
یہو نقصا نین پٹ تسلی کرن
ہو خوش تہنز کام ساری کرو
بنیوا لنوا ہیس تا دو سال
گژھن چھوی سوا فسر یلہ انہ مقام
چھہ پٹوار سی انم گژھن سر بسر
ونن چھوک سو ملعون بدروزگار
مہ سیبت سر بسر اثبازی کرو
دیو روپیہ منزہ ژو آنہ مہ کن
لکھوہی عمل تت گژھو یمہ ونہ کن
ذکر گو مہ نشس خاص تحصیلدار
گورنر کرم کیا چھو رویاہ مہ نشس
چھو نہ چار کونسل مہ نشس موتی لال
سو مہراج صاحب کیا در نظر
یہ تاوک بوتت پٹ کرن نم عمل
چھہ بوزن اسی یام تس نش سوال
دلن منز دپن بوز چھو اسند کلام
رپورٹ یمن پٹ گژھن بے شمار
چھو اظہار ہیتہ دی یمن نش گژھن
چھنہ غور مکوی کرن افسران

پریشان مخلوق ساری بنن
چھہ درخواستہا تم وزیرس دیون
چھو پٹوار سی پٹ گژھن نی ظہور
~~چھو پٹوار سی پٹ گژھن نی ظہور~~
گمت کونت نقصان لبن واقعات
سو افسر چھو بس موقعس پٹ ایون
تہند گوشوارہ نہ بالا دموٗ
معافی بنیو مجوزس لا محال
ہمہ مردم دہ ایون خاص و عام
ازان ماجرا تس پرا ہن چھی خبر
مہ کیتژاہ دیو یدکرن چھو یہ کار
درین واقعہ زہنتہ نوادہ مر یو
گناہ چھو وہ پانس مہ ونو موٗ دہ نن
اگر زن تو ہی چھو ہوی یہ نیون
وزیر وزارت چھو میانو شکار
مشیر مالیس چھو نہ جرأت مہ نشس
وزیر اعظمس سان درین مقال
ایون چھو مہ چھو س شیر سارن اندر
سو یوٗز یا یوٗز آسہ اندر دغل
زہیبت گژھن اس چھہ ترسیدہ حال
یمن پٹ سرکار چھو نہ التزام
گژھن چھینہ مجرم یمی زینہار
چھہ ادارس اندر یمی زن پیون
اکھنت فیر تھی اسہ چھہ مجرم کران

یمن لعنتین یلہ یڈ ایوٗ ن
بلاشک یمی آ دمیخوارہ گے
تھوی چھوی یہند ظلم ملکس اندر
زمیندار ویرلن کرک ہر طرف
چھنہ افسر اعلیٰ تن کہنہ خبر
ظلم ماتحتوی کرکٕ کیاہ عیا ن
رعیتن پھٹن تیوت حالاہ بیا
گژھن یت لگے سر چھو سہ منز عیان
دیوٗن دام چھی تت لگے ودتر
یمن ہونے دوٗن گژھنے قہر
چھ مہراج صیبس گمت اشت
چھو چوپا نسے حق بشام و سحر
حفاظت کرن چھس گرگٔ زدد
پہول شاہ چھوی اسچ رمہ تمام
تکاہل کرت شاہ رچھس اندر
محافظ وہساتوی چھو پروردگار
کرک ظلمن تنگ اندر عذاب
اسی کیاہ کرن پانسے فر..می
ژہ ای مرژہ میراہ رژکنہ ملال

اَدہ کام ساتی چھ ساری کرن
یہند ظلمہ رعایا ز حد ماژگے
بسر حد و پایٕن بگام و شہر
یمت در ندامت گمت چھی تلف
ازین حال ساری چھ تم بیخبر
ظلاظلم تلوک ملکس از ہر کران
گمت غرق در بحر جور و جفا
بیکدم ایوٗن یم نہ مارد مان
چھتن چھک گژھ ماہی سپر و تر
چھنہ جای ساتی کشیری اندر
اسی تھا دنوی گژھ ہو پرزلن رحمت
کرن ا چھ رس زنخیرو زشتر
اَدہ یشس مردم چھو سوی معتمد
رچھن فرض ہسی چھ اس صبح و شام
رعیت یمیت شیر و گرگن اندر
یمن گژھ لعنت بروز شمار
دزن در جہنم برنج و بتاب
در آن اسفل السافلین یمن یمی
نگہبان ژٕہ چھوی ای ذو الجلال

دربیان رونق افزا شدن مہراج صاحب بہادر بر تخت و تاج پوشی کردن برخود و اعلان شاہی دادن

یلہ ساتو مہراج بیوٹھوی تخت
کرس تاج پوشی لسبدیب و زین

بصد کر و فر با گرا مدایہ تخت
مکلل سوا از گوہر خوشتر بن

درا نوقت اعلان شاہی دتن
رعیتن پٔھٹن یڈ سوا احسان کرن
دین ئی چھو یرون لبنک تمام
زِ شجرات و جنگل ہمہ خاص و عام
بغیراد چرائی دتن حکم صاف
رعایا زِ ژٹن تی بلا اختلاف
کرن خرچ تعمیر تے منز تمام
عطایا یہ چھو کنٕ نشہ نیکنام
یہ یوزتن رعیت پین شادمان
یلہ گو سو اعلان شاہی عیان
یو کھیتوی منز ہتو ہتو ژٹن
تہ ڈیشتن تہ یوٹھ اروی ہتو مرن
انک سنیراوت تمی سر بسر
کرک رعیت تمی پھٹن زیادہ تر
یمن دیو کھ اول تیوٗ انتخاب
تہ کار ہتندی یہ گو نا صواب
کرو اس دیوٗت تہ اظہار ما
تحصیلدار آنون یرین موتھا
یہ ہاوس تت کریو اعتبار
یہ جا نتہ ہتند گژھ بے اعتبار
کریو جرم دخو صفا نہ ہمت سر بسر
تہ یم گژھت ادہ پیو تو نہر

پیٹھ حکم آئوک پیٹھ اریان
تمی لعنتی خاص خنزیریان
زوالہ ہیو آئو اعلس اندر
دہ ناجائز چ گت چھنہ ات اندر
کرک لعینتو ہیہ کار یدی
ژنک ظلمس اندر اسی از خودی
چھ ماون تمی افسرن انتخاب
منن کن وچھن چھینہ تم ناصواب
کر کتہ ہمتن انتخابن کمل
کرک لتہ موکھی سپن گردل
کرک اصل و ناجائزس اعتبار
یلہ گرستو وچھو سپن جانثار
کرک افسرن عجز و زاری سخا
موہلی کیتہ کس یو زکمتہ کھتا
اسی کرتہ یانے وچھو انتخاب
چھو ہیو اکس سندے ہیہ کار خراب
یلہ ام ظلم تول کھون حکم صاف
عدوس اندر مبتلا گے خلاف
سبب سندی گوکھ ای نکام
ہیہ لوذت تمی افسران تند گے
ذخشم و قہر تیز تمہ زہر گے

اسی سیت کینہ شاہ مقرر کریو
اسی پٹ چھو کس دی حکومت کلان
ہیتی تل یہ زنح موک اسی خبر
اسی سیت دادا مدار اکریو
طمع گو ہیہ یو زنت مجمع انام
طمع عاقلن چھوی کرن خوار و زار
یلہ حلقہ دار ہیو نوی تو طمع
یمس آسو جائز تمس انتخاب
یمن آسہ کھیتن اندر شجرہ
چرائی چھ سرکارہ سنزی تمام
تمی سانے ختیارس اندر
روپے اک اسی توہ دیو نی شجر
حکومت کرو کیا دمو اسی جواب
یمن آسہ کھیتن اندر یم شجر
طمع آسو سارن تہ وتہ باشتاب
کہ پٹھ آ خنزیر یو زا تر مان
کرک لوٹ سکینہ ہر طرف
ژن ہنگامہ کئیرہ لعبد از ان
یلہ وچھ خنزیرہ ہیو نیو سو حال
اسی کھنتہ لادیا و نہ زالیمان
بیکدم ہیو کھاچ چین بر چاین
یتی خون نو شی مہیا سپن
بیکدم ریپورٹ کرک بے شمار
یلہ افسرن واژ تمی خبر

ادہ جائز و ہم چرائی نیو
برین مو قہا وانہ کیا بیگمان
برینا ہو فہاین ادہ مختصر
بلاین اندر ادہ زاہ لو پیو
لگی ژالس اندر ہمہ خاص و عام
طمع عابدن چھوی کرن لجہ پار
ازان طمع گے خلق ساری جمع
دزک تہ ہر کہ دپیہ دشن شتاب
طمع دتو کھ تمی اندر زیادہ تر
چھ یم تت اندر کار خاص و عام
یہ کینہ شاہ گژھ ہو خوش نیو تمہ اندر
نیو انتخاب چھو نہ کنہ ہیم و ڈر
دیو اسی ہیو کرنہ کار خراب
با علان شاہی ژنک سر بسر
انکی و پیہ تہ نیکہ تم انتخاب
ہزاران نیک ژو پیہ از مردمان
ژنک دلہ تہ خاک کہ ذی شرف
نہ پروای حاکم نہ خوف نہان
دیوک کھیو یہ پیٹھ اروی لامقال
یہ پیٹھ اروی کھیو عیان تہ بیان
تہند سینہ یہ آسہ از کبر و کین
چھو گرک سپہ تہند واس سپن
دزبر و تخصیلدار سی ہر کنار
برآن مو قہا وات تمہ سر بسر

کرک نعرہ عیتن بچٹن از غضب
وچھوون نہند حال فی داپگاہ
ازین جرم ساری سزاباب چھو
ہمہ مال و جاداد بیہ خاہف
یہ بوزت بتن گرلیستں لرزہ داو
کرو کیاہ چھو تہ جاوکھہ در نظر
دریغا درین کار اس کیا وہ ژای
امی رامہ ہون سالو چھو خون خام
چھو مردود کوتاہ بیہو حلقہ دار
بیو کر خرابی درین سرزمین
یمن لعنتین سزا قہر حق
مبر دار ہت گزہو بیہ برہم گزہین
ایون لعد ازان میر سانوی لہ وان
اندرکن چھو آسن چو سگ کینہ ور
نبرکن تز ہی جابلوسی کرن
دپن چھو کہ چھوم سینہ زن سوسٹھاہ
امی کر خرابی اسی پٹ ز حد
چھو میانوی صلاح اس کرو اتفاق
پئی دفع ظلم و ستم این زمان
کرو گام اتفاق خورد و کلان
تحصیلدار اسی پورزی ہرت دیمو
بیہ محرر اس ادن موو ڈبل
بیہ باقی دمو حلقہ دار اس تمام
بیہ بدروی کوتاہ چھو سانو حلقہ دار

فضولس انز چھو میت کیاہ سبب
خرابی اندر آسہ از این گناہ
خرابات چھو بڈ خرابات چھو
گزہو قرقس اندر زنہ ساروی فنا
بیہ زانوک بیہ بجرہ ستم بڈوہ ناو
چھونہ وار ز لہ لشتہ پی ون تہ پر
اسی کیا زدہ مانی یہ امسترا ی
بکون ہم متہو ننہ بیہ سانوی کلام
ستمگار ظالم تہ بدروزگار
تباہی کرک از سر کبر و کین
یمن بدشکمہا پنوی گھوڑ طبق
تباہ کار نی گزہو زوس نی راز ن
اسی گر لیستن پتس لعبد جو نقصان
بدندان معزور زاین زہر
معاذ اللہ ابلیس تمہ نش پرن
ازین ظلم ہٹو ارس گے تباہ
خدا ہاوس عنقریب روز بد
رہائی لبو شاید زین حلمطراق
دمو افسرس کتھ لبو اوہ امان
تزہ ہمت لبو بیہ سنبراو تو دزماں
پانژہ بیہ گرداورس ہمو
دمو پانژہ جیر اسیبے خلل
اس چھا ٹو و یڈ بیہ چھو بد لگام
اسی بدی چھینہ مجرای کار

بیہ معزول گزہو کامہ تہ گرہین
بیہ گزہو برزمین اتم سر قہر ہون
بیٹھے پاٹھ سوی مرتند بیہ طراز
چو بکس کرت چھوی زبان دراز
دلایل ان احمق صاف ہمت
تہ ساری چھوا سا بہنی
ان اپل ساری کرن جمع دیا
گزہین چھی تہ ہیت جمع اندر شمار
حوالہ کرن مقدمس سوی
سو چھوی گاہکوی ہر گو مجرم
سو خنزیر اسود چھین وبیہ باکیم
اندرکن پرن جمہ سوی کرا
دپن چھوی اھس منزمہ لگیم کمین
چھنن بت دمکت ارضی پرزتین
دیون وہ چھو تحصیلدارس ان ان
بیہ پانژہ گرداورس دیوان
ہنس محررس تہ ڈی ڈی چھو دپن
سو دلہ بیہوی فیصلہ چھو کرن
چھو باقی دوم پانسے سوی کھون
مجسر بیٹے بیہ ہانی وقن
کھیو روپیہ پانژہ کریوتہ ہمن
کہ تمو تام زبان گرہین ابان

کرن چھو کہ نمبردار تجویز این
بس گرٔ ان پاچاے چھو بایقین
زٕ آنہٕ مہ تجویز کر چھو لے
یر لادن چھ پیانی تو ہی مولے
زہیبت وٕتھ سر بسر دلہٕ مان
کرن جمع ساڑی یہ مقدم دیان
سو مقدم دیون اک دٕو بلہ سخن
ہتس مخبرس بس چھو باقی کھون
بظاہر ہتس چھی مدارا کرن
چھ بعضی زمیندار ونکن سمن
بیگاہ اس ہیو سر بسر بیگمان
ہتس نائبس ناہس کہان وہان
تہٕ ڈیشتھ زمیندار بی فن گرہن
چھو مقدم اسی عجز و زاری کرن
بظاہر اس فیر فر ساں رے
یہ زان نہٕ اسہ کرٔ کرن بلہ کری
سخن مختصر صبحن خاص و عام
سو گر گرٔ سپاہت چھ نیرن تمام
پچھیری اند یام وآتان نظے
زٕ وحشت چھو سٕ کن چھ لرزن تمی
سو مقدم اذن نائبس نش دوان
کرن عرض چھو بس یوٕ ایھر بان

گرٔ ہک یام نیان تیٚ بعد ازان
ہموک بیہ بواہ نہٕ کھمو باہمین
اکھت گرٔ نفاون یہ کرت مستتر
گرٔ ہک سر بایام بر سر عیان
تحصیلدار سی چھوی بیون ہی پسند
گرٔہ پینی اس چھ بہتر تہٕ جان
گرٔ ہن چھوی زمیندار سی ہی یقین
رقم دو تنہٕ موکلای فوٗن نیین بلا
اسی احمقن چھینہ اجی خبر
یلہ زان چھ کھنہ رت گرٔ ہن بعد ازین
یہوی ہارہان چھو زبس غضب
نمبردار زہا ندن چھوی ادبر
سو مرتند دین چھو سن کرا یچان من
تہتوی سب بے پاٹھ کر زار زار
ژٕہ دیہک سر بسر وتھو زوٗد تر
دین ڈوسے ان نمیندسے عام
دین چھو کہ نمبردار یوزی یو خبر
چھو بیر دان لبنگ پورٹ گت
چھو آمت نوی مخبر تیز گام
بیہ سمنہ اندر تہٕ کرمت رقم
عدد و س اندر تہو نہ بیکانہ اکھا
دیتیا گرٔ ہو بسر ابن النعمان
سو چیر آ گو گرہٕ اشتین
تمن پٹ ہرتن ناسراتہو پرن

گرٔ ہک بیہ کڈون حکم اندز زمان
یہ کرت سوی علاقہ دن بعد ازین
بین مرغنی مو قسے پٹ دہ تیر
یمو تنہٕ ہنو کھت کہ ای مریٚ بان
دپن اتس یہ کرت پرژھ ای ژمند
سو سرکار والاتھون بر کنا نہ
اسی لبو رہانی ازین بدترین
بلای زہنتہٕ زمس سہپن اس ہا
یمو پالنسے لاج ما این تبر
گرٔ ہن ہیڈ پرسیان سہگین
بدنداں آس چھو زاین تہٕ لب
ان تس لعینس رٹت نوٗد تر
یلہ زن زمیندار می اتس سمن
زہیبت ہتن زہرہ زہتہٕ بیگمان
رایو نائبس ناہس تو ہی سر بسر
چھ بوزن منادی ایون چھی عام
یہ کم تبر نے لای ایتن تبر
نائب صیبس اس یہ قضیہ ہیت
دین چھو مہ سیتن ایو توہ تمام
تمامی زمینداران یک قلم
کرن جرمس اندر بیکدم فنا
گرٔ ہو نائبس نش ہی حفظ جان
ہتن کن کران نعرہ سہگین
تہٕ ڈیشتھ زمینداروی تہوٚڈن

چھ بیشک یوتز ٹتن یم شجر
چرائی اندریم درختان تمام
کہ ومہ چھ امنت تمی تی نشن
تہتوی رعب کرزکھ خشم و غضب
زہ دپزک مہ چھوم وانوی بیگمان
چھوتتو وانتوی چانو مطلب تہاہ
یلہ نائبن یوزمت سند کلام
یہ چانوی صلاح گومہ خاطر پذیر
بیکدم بلاوک ہمہ مردمان
اتھن یام نش نش پتہ ہن چھو خبر
کھوتو وناز سرکار والا تو ہی
مکافات امکوی لبو بیشتر
گرہ ہو جرمس اند تباہ خانمان
نمبردار ہوس کرن رعب سخت
زہ چھوک میر دہقان کہ ای بدفعار
معطل کرنہ تی علی الکل حال
یہ بوزنت سو مقدم بنظا ہرو دن
اندرکن تمی اک اکس جان وتن
زمیندار فیرت دیون نش بیان
چھنہ تازہ کنھ بل چھ تم سابقین
چھو برموفہ آمت سو تحصیلدار
یہ بوزنت سو نائب چھو اندری دزان
ون چھو سرا سر یہ بہتان ندام
فلانی دوہس منز مہ تتو وانتوی

یمو برنہ پر وای کنھ تت اندر
چھ ژٹمت یمو سربسر والسلام
بلاوک اتھن سربسر تی نشن
پتہر پتہ روزکنہ کنھ تاریت تب
فلان لوز برموقہ اندر زمان
تمی وانتہ تی بنی بدگفتار
سپن خوش تہ دپوس کہ ای نیکنام
ولیکن یہ سر تھاو تی مستتیر
اتھن نائبس نش چھ یہ بیاری دان
زٹیوکیا زہ ہیرون لینک شجر
بروناسو پزای حاکم تو ہی
چھ حبلیس اندرون تہنزی قبر
جلائی وطن چھو گزہن بیگمان
دپن چھوس کہ ای امین تیرہ بخت
زہ چھی چانی ون خاص واد البوار
زہ بی رعب چھوک درہمنہ بال وچال
زیادہ چھو سوی خاک برسر لدن
نبرکن تمس رعب نائب کرن
چھ تم پران جدٹو چھنہ بیگمان
رپورٹ تہند گیمتن پیش ازین
چھو کرمت رقم تم سو اظہار کار
زمینداری کن تہبیت دپان
چھو راستی پٹ یہ تہندی کلام
وچھنت موقہ واپس مہ چھوم بیہ بنوی

یو واپس دیادیتہ روزیو تیار
ہتن بنغنے پٹ یہو ہرکار
یہ بوزنت گرنہن مبتلادر بلا
زمیندار بیچارہ زان ابتلا
سوی خانہ واپس یون سربسر
چھ دوزن تمی منتظر زان خبر
یلہ روزمو عود سپن عیان
یہ چو سگ بکرسی پٹھ چھونہ پکان
وچھنت موقہ سارن دپن چھوک نفر
چھ جدٹ تازہ تر چھوینہ پرانیوک اثر
تو ہی چھو درین کار محرم گمت
بیاد فنا چھو سراسر تہمت
کرن یوزہ ساری چھ تس زار زار
چھ جدٹ پران چھنہ تازہ یم زینہار
ابوز چھو ون چھو تہ ات اعتبار
کرن ون نمبردار معزول کار
نمبرداری پٹ پرن سبب تہاہ
دپن نش کہ ای جاہل روسیاہ
منع کیا زہ کر تکمتہ دپن فعل بد
کھوٹ کتہ زسرکار ای معتمد
دپن یوزہ چھوک گرگ ملعون دہر
وینا مک ہروقت انددی قہر

کري يون جمع ذي همت دم زمان
دمون تن تخ شايد لبو اسان امان
کرڻ جمع ٿي سو ڏکر ڪريت سام
ڏيون تن بعينه ڇوين بد لگام
ڏين ڇوڪ هو حمله در خانمان
بو پائي گز هو نابس نش دوان
نهند وانته تيز نيوي يڪسر
بو تنها قرن سي گز هت ز ان شر بد
دهاڏب گز هين ڇوي سو گرگ اين
منش نه بس انشن سين ته گمدن
ز دو صد ڏيون انڙه منش بو زصاف
ڇهو باقي کهون پالئي بخلاف
اهس ڇهي ون کهڙه پاڻ ري قم
شکل تها و پشيد اي محتشم
بوقت ارادت کرو بيه عيان
ڇنوي خون اهندوي اسي حت جان
بچا گزهه لکم اسن ليڪ رکها
اگر آهه کره داجه صوبس ف
هميشه مين گره اسن غلت
اسي تس مڃي ورزني اده پت
وگرنه اسي جاي ڇهي اده مزار
ننه مختصر پاي ڏين در قرار

گو ادا منن گو نه ازلين غرور
سو سرکار و الاگهناه ز انو هي
مين آهه شهمت هين بيگمان
ڇهه يم هير مياڻي کرڻ کا ديد
بو ما خوذ ڇوس عالمن نش تمام
ون نائبس ڇهي نهاڻي بگوش
سو نائب تهي لحظه واپس گزهين
ون گريئنس کيا ڇو سوي نا سزا
کرس خوا دهر وقت الم دمان
توهي ڇهو نه بو ذن نيه ميانوي کلام
توهي نش اهوي ڇهو نه بيزار يا له
گو کر اوت مانا لحو زاه ولوي
توهي نش بو بو ٺهو لسي جو اسر گرگا
خجالت امي تا هين کيا مه کر
بيه بو نت پريشان منيد رڳي
ون کياه يه خنس بر بد روزگار
امي خوار کر استه فيرت لدن
امي ال جا داد هت کر تباه
خدا اهس خوار کره در جهان
ننه جاي ڇهنه سان کو نه حز قرار
اهس پنش وانر ڇهو نه کيا کره و
يه ڇهو افسرن زامنقو ديگها ان
ون سانو اون گزهين سر بسر
ڏين ڇوڪ سو مقدم کر لو کهه تيا

خرابي کرک زياده ازلبس سرور
حکومت ذکر هيو هيو مانو بي
بو وکو هس هو نا حقه رايگان
کهس ڇهوم مه بر سر سو اطوار بد
هر دم کرن ڇهم مه سواي عام
بو ولتي رقم هت پگا نها وگوس
هنر دار بد روي آسن دزن
دوهي ميانو خانه کڏون ازنيا
که ضايع کرو ميانو اين قدر شان
کرس کوت شر منڊ در خاص عام
عمامه ڏين بخشش مهر ديا ره
اگر زن بوته نگم ما کهنوي
اکهنت مي کنوي ڇهو اميدوار
سو گيه گبره سندمرنه خوته مه ذر
اهس هون نه سيت اس ماره گي
ڇهو نهنان يه روي ٿن بدقار
امي ماره کر استه فيرت دتن
وه هتمت ڇهو لاگن اسي خوامخواه
پريشان کرن اهس پڻي آب و نان
ڇهو مشکل بس سانو در روزگار
اگر زن گزهو بر ونه ننه نامرد
کنوي کت هين ڇهو عيان و نهان
يلي آد منيو اره ڇهي مختصر
اهس نائبس گزه ڇهوي ني و بکار

رتھ یوت بد آسہ کینہ غذا
مین ہند خیالات ساری خراب
مین آب رحمت چھو ظلم و ستم
سخن مختصر یو زاز لیں عناد
چھو تبدیل یامت گژھن افسرس
یہ مقدم گژھن چھو یس کن چھو سلام
سو افسر یہ یوزت گژھن شادمان
رپورٹ ہون تس گژھن موقنی
ہتو کم چھو نہ زاہتہ سنبرنہ الون
ہزاران بنبہ تمی میشل ما
چھ جڈ پران تم ژمٹن چھو اول
یہ خنز بر پرت افسرس چھو ونن
چھو وانان برموقہ لیں احکام
رعیتن کرن ظلم کیاہ ہر زمان
ذنگ دہ خرابی کرکہ خستہ حال
نہ رودک سو جاد و تعمیر و مال
سو منقول نہ غیر منقول ہم
چھ سو دس اندر لگمتن خاص و عام
کرک تتہ خرابی کشیری اندر
کمن خاندانن کرک لٹہ رہ یار
ستر دار خانن کرک کیا ستم
زنانہ تہنزی مہ و چھمی پچھن
کرک ضد شریف خانن بیشمار
کہ ایجی ٹیشن غنز یمو ہر طرف

کڈی کوہ البرز سیسی از زنا
یمن کر چھو چایز ہمیشہ عذاب
و جاری اندر جان یہ ہند و قدم
چھو بیرون لینک یہر سو فساد
چھو چا لیچ رٹن بیاک یتس بد سرس
کرن واقف کار یتس نہ انتظام
چھو نرمی کرن یتس یتن بیگمان
خرابی کرن کیاہ زمیندار نی
کھون افسرس یت سوچ بے سخن
چھ کاغذ گمت جمع انبار ما
ازان بعد چھو نہ کرہتن کنہ خلل
جڈن پرانین تازہ چھی یہ لکھن
جدیدہ تن چھی لکھن بد لگام
بقعر عدم تم ذنگ بیگمان
براگندہ کیمت چھ آشفتہ حال
کینو ک تی کر تہن گزشتہ گی یہ وبال
سو کھیو افسرو نہ کرک سوی ستم
نمبردار ہونیو یہ کر برانام
نہ ایہ در رقم تہ نہ ونس اندر
جو بلہ مکاتھا کر کمہ وجار
کچا ستر تہنڈی یکتم عدم
یہی بلہ سنہ آفتابیرو چھن
اینز مقدمہ کرکری گے وجار
خرابی اندر کیاہ ذنگ دی تہ رفت

مین سبب آسو ک عداوت مین
تمی والھی تخت ہفت ستم زمین
ممیت ظلم کوتاہ کرک دیادہ تر
نہ ایہ دربیان تہ لکھتس اندر
یہر وقت حق دینک تن بدل
یمو بد خو آنہ کیاہ ممی و دل
اید انیوت دتو یمک نسب و ستم
سو تشریح تمکوی آزاہ تو نکم
زضرب و لکد ما کرک خوار و زار
سفید پوشی کیاہ ہین تادو مار
نہ کرکر بزیدن بحق حسین
یہ کر ہی شریفن زبس کیرو کین
انک لوٹس اندر رحمہ خان ن
خرابی کرک دہ رکھان و چھان
اہی تیر ہمیم چھ چون گرگ ر
ونی کیاہ اہی اکیاہ کرک تاد و مار
ذنان شینوک تہ طاقت چھو نہ
ڈیل پیکوی کینہ جرات چھو نہ
چھ سو دس نہ قرضن اندر چھو یہ
چھ ہر صنف لرزس اندر زید متن
یمو قتنہ کرکر تباہی یہ کہ
اسی دشیہ وہت ہت خرابی یہ کر

ونن ئی چھ تس پٹھ کرن بر
زبیا دپراٹان چھ تس مختصر
اپز مقدمہ کرکری ہر طرف
کرن از حسد تس شریفن تلف
بدزدان کرن سازواری بعین
کرن چھس ہنزاتس تباہ بایقین
یہنز کتھ یسی ہانہ سوے گو پسند
ہتس نش بلاشک سو گو ارجمند
یہنز کتھ یسی ہانہ سوے گو پسند
ہتن نش بلاشک سو گو ارجمند
مکرم سو گو از جہہ بیگمان
معظم سو گو درجہہ مردمان
سو کتھ آستن نیک یا ازیدی
مساوی ہتن نش چھ انید خودی
اگر کینہ انکار کرنک ہے آن
ہتس چھی پن دشمن دولمان
سوانکار پداہے برکار
چھ گنزدان تس دشمن ہو بلصمد
پچونمرود و فرعون ہی چھی تمام
غرورس تہ کبرس اندر خاص و عام
اسی کن کرو سجدہ صبح و شام
نہ کرنا و ہیو اسہ ازبس جفا

چھ یمہ وقتہ آسن کلامہ کرن
کرن فخر اندر شرافت عیان
مقابل ہمیوک آسو نہ کانہ اکھا
اگر کانہ مرک رچھان ذلیمان
کرن ہای افسوس کیاہ گو یہ حال
اگر کانہ زتقدیرہ معزول گو
چھ آسن ونن ردوکدے شمار
دپن چھوی کمینا بنیو شیر نر
گراہ اسو رتو ون ہیوے گو وچار
یہند سینہ سوزان چھو مثل تنور
گرہ چھس اوانی تسلی کرن
ژہ روز شادمان غم مبر ہیچگاہ
یہ کمینزاہ گتھ ہی خرچ کتھ غم مبر
کہ ہیو تام تمسے ہمو انتقام
کہ ہرا جیسے تام چھس لارہ لار
اسی نتس سفارش چھ تتھ بیشمار
اگر گتھ فاضل ہر جا مقام
بدزدان کروس لوٹ جا دادسی
یہ شوبیا نمبردار گاموک امیر
یہ بیزار کھوزنالہ پٹھ اکھ بیا
کمینا چھو کمذات نہ بدنژاد
کمینا چھو کم ذات نہ بدنژاد
مقابل ہنو چھا بجر روان
بیھے پاٹھ دعوی بون بیشمار

تمی گورنمنٹس چھنہ کتھ تھون
باین ولولہ آسو سانو خاندان
ہمیشہ چھ آسن آسمت باصفا
دپن چھی ہمی گو تباہ خاندان
زحق وانوات خاندانس زوال
دراجداد وم کانہ زمقدم بنیو
ہتس مسدوس پٹھ بیل الہار
کریو حیلہ کینزاہ یہ گزعوپن بہتر
کمینن اکی کراسل رہ پار
کرن وارہ افسوس اتہ بس نفور
ہتن آستن یا دپر آستن
کرن ون یہ جلاف دردم تباہ
دموچندہ کڈ کڈ ژہ پٹھ چھا اخر
نتو تام شونگن چھواب پٹھ حرام
سو ہر گز چھڈ و تہ کرن انکار
گرہ بار ہت تس کرد لو وپار
کروس قتل ادہ مختصر والسلام
سو مسکین بنی نہ کری کیاہ اسی
یوک آسو سل ٹوم از گو یہ میر
یہ مقدم ادہ کتھکتن یتہ لبا
کرن ہت امی خاندانہ تباہ
کرن ہت امی خاندانہ بیاد
زمین لیپتہ و چھتن تہ تھد آسمان
بجا تم اتن چھی سو مقصود کار

چو مرود و فرعون بہ ڇهي تمام
جيڪا چوڪ گڏهن نہ خلقن ڏين
اسي ڪن ڪريو سجدہ صبح و مسا
اسي ڪن ڪريو سجدہ صبح و مسا
بہ ڇها اصيل و بہ ڇها شريف
بہ ڪار ڇها خانداني ڪرن
يهند شيشو ته ڇها خراب و تباہ
يهند خوي ڇها پر ز زهر هلال
يهند چهرہ ڇها پر ز چين و همناڪ
يهند وي ڏهن پر ز مڪر و ريا
يهوي ڇها بجر نہ يهوي ڇها تر
~~يهوي ڇها بجر نہ يهوي گو ٿار~~
چھ نيرن توهي لنش همڪار بد
سوئي خود توهي يا ذہ چهو بو چهاڻن
اگر جان چهو اشرف القوم چهو
اگر عقل چهو گو نہ چهون ڏوان
ملن گاش آسي آهين نون اندر
ڏپيا آسمانش يهوي گو زمين
ڏپيا آسمانش يهوي گو زمين
ڏپيا زاغني چهو يہ مور تڪميل
ڏپيا راتني چهو يہ ڏہ تابدار
ڏپيا بجر سے چهو يہ هنر ڪثيف
ڏپيا نور سي گو يہ ظلمت ظهور
سر سبز ڏپيا روي چهو جون قمر

عزو ريتي ڪير سي اندر خاص و عام
اسي اُستو بيہ ڪاہ چهو ذو المنن
نہ ڪرنا و هيواہ از لبس عناد
نہ ڪرنا و هيواہ از لبس جفا
بہ ڇها نکو خواہ نہ بس لطيف
بہ ڏ ڇها اهل نامي ڪرن
يهند ميوہ ڇها پر ز زهر سيا
يهند دوي ڏيشت ڇهہ آشفتہ حال
يهند مهر ڇها اژدها سهمناڪ
يهنزي نظر ڇها ترهي عجيب
يهوي آسمان نہ يهو گو بحر
يهوي آسمان ڇها يهوي گو بحر
بيہ يم سراسر ڇهہ اطوار بد
ڇھ ڪهڪہ سان ڪردار و ڪرتوت جان
خرابات پر چهو نہ ڪمذات چهو
شريفن ڪميڻن ۾ ٿون فرق آن
سفيد س ڪريا از سيا سو بدتر
ڏپيا سوي زمينش آسمان برين
زمينش ڏپيا چهو سمائي برين
ڏپيا مور سے زاغ چهو ديل
ڏپيا ڏهيے چهو يہ ليل نهار
ڏپيا هنر سے چهو يہ بحر شريف
ڏپيا ظلمتش گو يہ تابندہ نور
ڏپيا روسيے چهو سرين بدتر

ڏپيا مردي چهو يہ بيشڪ زنان
زناني ڏپيا مرد چهو در جهان
ڏپيا هو ينے چهو يهوي گو سفند
ڏپيا لش ڪش چهو يہ سگ مستمند
برين عقل افسوس بيهو ز حد
برين فهم و ادراڪ برخوي بد
تاسف بين برچين ...
تلعن بين برچين لنگ و ...
بين ليڪرني هند د قوم پيتا بدر
نہ سارو ي توهي منزايون در نظر
ز اقوال و افعال سارو ي نزلان
خرس نشس پسندگانہ ز نغرن
توهي خود پسند چهو نہ خود بين مهه
توهي بيت الغت ڪرن بدگمان
سو شيطان توهي ڏيشهن هر ان
پناہ جهي منگن از حق ذو المنان
پرن تو يہ جهي نہ دين يار د يا
مہ نيرت اڪي و قتہ گو مت ار
ز ستکبران ۾ يو ما خود چهون
ز ملعونيان زيادہ با مور چهون
هميشہ و ان ليس ابسہ ڪير س
تڪير ڪرن آسمان شام و سحر

چهو سوزن کو نه چا یه لعنت آکه
یه آن ظالم بدسیر روسیاه
چهو کو نه بیا یه فرموده داد گر
رهائی چهنه ظالمس در حشر
چهو کو نه چا یه فرموده مستطاب
اس کا فرن بیت آسیو عذاب
بین چا یه فرموده ذو المنن
اس ظالمس ناده بیت پڈیرن
پیهے پاٹھ هر جا یه امر خدا
زنگا زنگ تس کره عذابا تها
یه وچه حدیث رسول اکه
یمن ظالمن آسه کیا کیا پگاه
یه آسس عمل کرتن در جهان
تن هن ظالمس نی امر آن ذو المنان
هتن ہن یهند آسه نم کهیو متن
نه آسس متن از غضب نیو متن
عمل یام موکلی آسس بد رخس
حکم از خدا در زمان یه آسس
عمل یام موکلی آسس بد رخس
حکم در زمان از خدا یه آسس
سراسر هیندی گناه اینز ملن
بگردن الد یو ظالمس در زمان

بیه خود پسند آسه در هر امور
سو کهنه پاٹھ می نش چهو بهتر نه جان
توی چهوس منگن تی نش صبح و شام
توی چهوس منگن تی نش صبح و شام
کلام قدیمس اندر چهو قسم
چهونت سیت فی کل قریة تمام
حقن تیٔ دهس منز نهاه اکی تهون
یه آیه چهو تهندس حقس منز نزول
پرت پانه چهو پشته تهکن کرن
اتونت و انتهے زن تو هی ان یون
دین چهو انت اس چه زن بیخبر
امی باعثه چهی دین بیچگون
خدا چانی غافل چهو نه تمه تش
ولا تقربوا الفواحش ته بر
ته نزدیک مو گژه ابا فاحشات
یه چهوی نهی حق بوزای بد سیر
برن چهو کنه پروای پروردگار
برن چهو کنه پروای پروردگار
پرن چهوک وظیفه پرن چهوک قرآن
عمل بلا نه تفاوت قرآنس بهن
پرن یاد نی فایده دی قرآن
سو بیزار سینی نه ایمان نبی
هتو ظالما چهوک بلبیل الهار
کلام خدایس اندر جا بجا

بیه آسه بدین بدخوی بود
تمس لعنتے میانه خوته دپان
رچهوم از شر شان مه کو المنان
رچهوم از شر شان مه کے ذو الکرام
کذالک وجعلنا ته پراے ہمہ
اکبر مجرمیها پر کلام
سو تمه گاکن گنهنے کره کرون
پرن پانه چهو ای خبیث و جهول
یه مضمون امکو چهونه فکری ترن
یهوی آیه ترن چهونه نظری یون
خدایس دیپو بینه اچی خبر
وما ربك بغافل عما یعملون
کرن تی تو ہی چهو ته بوزمی نش
بیبن جا آیه منت قرآنس اندر
اگر زن گژهک یکے ه در مهلکات
شب و روز آسن تیٔ چهوک ات اندر
گژهن چهو کنه از خوف یوم الفرار
کهوژن چهو کنه از خوف یوم الفرار
نماز نه تفلات ای بد نشان
بیه امر معروف حقس پهٹن
سو گو ذم کرن تت بهٹن بیگمان
ته بیت مطلق سو ایمان نبی
کرن ظلم خلقن بهٹن بر شمار
چهو تنبیه بر ظالمان بلا ہوا

تہندی گناہان صغیر و کبیر
کرت پا لہنگ د جہنم دنس
جہیچ دنس تہ پیش چن تت اندر
یہوی حال چھوی ظالمو بیگمان
توہی کڑ چہ لعنت بیوم الحساب
منافق تو ہی ہیو چھو نہ کانہ کہ
نفاقاہ ڑہنو مال پتران اندر
کر یو باینے دون اند تہتو نفاق
کہ دون ماجہ کو دن تقوی نہ ہشر
تلیو د و سنس د و ستیس تہتو فساد
تہتوی چھو منافق تہ شیطان کہ
ڑہ ان المنافق پر سر سبر
سوفی الدرک اسفل آسی اسیر
یہ کینزاہ چھو جہنمین پیل پاک
در آنجا منافقنی چھوی عذاب
بیکس جا یہ چھوی امر پروردگار
یو کر اپڑ بیلنے آ سینے
نمی صاحبنا رگے بیگمان
الوز تو ہہ کہ و نامن آ سینے
ہمی ہنیہ کی آیہ زانیو امر
اگر وعظ خوانا وچھون اگہان
الہت چھو کرن لعن و طعنہ مس
مسافر اگر کانہ انڈیو در صحن
دین چھوس اندر گیاہ ڑہ زاک ای لعین

لدن ظالمس ز ہر رب القدیر
تنی کرڑ دم و مار مارس کہنس
دران اسفل السافلین چھو پس گذر
یہ کینزاہ مہ و نومی عیان و بیان
بیہ گونہ گون درکات و عذاب
دیون دون تنانع کرت چھوی بیا
جدای بنک تا بیوم الحشر
دگن اک اکس از طراق طراق
تہند حال ہر ہم کر یو سر بسر
تو لن مخ نمی اک اکس از عناد
یہ ترکیب تہنزی چھہ بدا زہر
منافق بتحقیق آن بد ہنر
گرڑہی مبتلا در عذاب سعیر
تہ سار دی جمع تو گرڑہمن ہنو لنگ
از ان قہر دادار یوم الحساب
قرآن مجیدس اندر آشکار
تکبر بیہ تت گرگ ای بنی
تت اندر چھہ داخل نمی جا ان
لیمی آس و تہمت نہ رب غنی
کر و امر کن آسینے پٹ گیر
در آ یوقت چھو تو وڑ پاٹھن لہان
ونن ناسزا ر دو کہ چھو ہتس
کہ پاپوشوی سیت لتن چھو دگن
ستر سانو چھو ٹرنٹ ڑہ چھو کن ہنون

حزوری کرو کیاڑہ چھوک تری بچھن
بچھی ہتہ سیت پونہ گڈ چھوی پد
مسافرسی گو کرن پوت حال
ڑہ ۱۵ عمی چھوک تہ امر ایزد تعال
واما السایل ان در نظر
اس سایلس پٹ ڑہ موقر کر
یعینا ہشت چھوک کرن امر حق
ڑہ وچھ کتھ کمن حق ڑہنی پد بحق
تو ہی خوار در دار دار القرار
پشیمان گڑھیو نہ و دیو زار زار
ہمت آسہ پد دانہ دوزن اندر
کمت تل متن چھی فرن این خبر
اگر زری بہک تلہ کری حق عذاب
ہمردار سنز قبرہ منز چھوے عذاب
اگر زری بہک تلہ کری حق عذاب
ہمردار سنز قبرہ منز چھوی خطاب
سو داند یام یوزن چھو ی بد خبر
ہمت چھو بیہ ہرگز یکمن تیر تر
اگر گاو دود دینہ لتن چھی دین
ہمرداہ سنز قران مرڑہ بکن
تہ تراوی کتس منز لیک بڈ سزا
تہ لوزنت دیون دود چھوی بنا

ہتا ظالمو تو ہہ ہنوتا اثر
توہی پٹ چھ شہمت نہ رب المنان
بعون خدا و بعون رسولؐ
یہ مانیو بیا بس رسول آکھ
مہ پٹ غصہ کرزو نہ بہر خدا
یمی آنتنک بر رہ مستقیم
خرابا تیو بش فرکُ پت تمام
پذیرا ژہ کرتو پیالو یا کریم
نصیحت یہی بیان کر تو قبول
تسند چہرہ تابندہ کر چون قمر

سپن داندسی تہند حالچ خبر
سخن مختصر کیا چھو طول کلام
کرُم ختم بالخیر ای ذالعقول
ہہ صند و نو نہ کیھ چھو بلا شک یہ راست
ہہ یلہ آم جیرہ کرُم نلہ ندا
ہدایت کرکُ دورکزناب بہ شر
برکُ تو رسینہ دل بہند صبح و شام
ژہ چھ از جہنم بیہ از عذاب
ژہ فیریت ازان گناہی جھول
کرُن داخل اندر بہشت برین

پکن ہتو تمی ہیو ٹھنہ بعد ازان
رسالہ کرُم ختم بس والسلام
مہ کرمو نصیحت پنن کن سہاٹھ
یہ بر راستی چھو بلا کم و کاست
الٰہی بحق رسول کریمؐ
شکہ ترا ونکُ ورکزنا نہ یہر
زشیطان رچھوکُ میدم یا کریم
سزاوار جنت ژہ کراز صواب
بیہ مرزہ میرس ژہ احسان کر
ابا مومنین و ابا مسلمین

تمام شد

الٰہی ہر آنکہ این خط نوشت
عفو کن گناہش عطا کن بہشت

مقدم نامہ

جس کتاب کی ضرورت ہو سستی اور بارعایت ہم سے
طلب کریں

غلام محمد نور محمد تاجران کتب

مہاراج رنبیر گنج بازار سرینگر کشمیر
و
مائیسمہ بازار امیرا کدل سرینگر کشمیر